

Zamawiający:
Gmina Ożarówice
ul. Dworcowa 15
42-625 Ożarówice

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Gmina Ożarówice

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Autor opracowania:

Data opracowania: **marzec 2021 r.**

Spis treści

Spis treści	2
1 Wykaz skrótów	4
2 Wstęp	5
2.1 Cel opracowania programu	5
2.2 Metodyka opracowania programu	7
2.3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	9
2.4 Zgodność Programu Ochrony Środowiska z dokumentami strategicznymi powiatu Tarnogórskiego	11
2.5 Zgodność z dokumentami strategicznymi Gminy Ożarówice	14
3 Ocena stanu środowiska Gminy Ożarówice	21
3.1 Charakterystyka Gminy Ożarówice	21
3.1.1 Polożenie gminy, podział administracyjny	21
3.1.2 Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna	25
3.1.3 Klimat	25
3.1.4 Otoczenie społeczno-gospodarcze	25
3.2 Demografia	26
3.3 Gospodarka	27
3.4 Infrastruktura drogowa i transport	27
3.5 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	36
3.5.1 Zaopatrzenie w ciepło	36
3.5.2 Zaopatrzenie w gaz sieciowy	36
3.5.3 Zaopatrzenie w energię elektryczną	36
3.6 Odnawialne źródła energii	37
3.6.1 Energia wiatru	37
3.6.2 Energia wody	39
3.6.3 Energia z biomasy i biogazu	40
3.6.4 Biomasa	40
3.6.5 Biogaz	41
3.6.6 Energia geotermalna	41
3.6.7 Energia słoneczna	43
3.7 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy Ożarówice	45
3.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	56
3.8.1 Rolnictwo	56
3.8.2 Przemysł	58
3.8.3 Transport	59
3.8.4 Gospodarka komunalna i budownictwo	59
3.8.5 Turystyka i rekreacja	61
3.9 Analiza stanu środowiska przyrodniczego Gminy Ożarówice	62
3.9.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	62
3.9.2 Zagrożenia hałasem	71
3.9.3 Pola elektromagnetyczne	75
3.9.4 Gospodarowanie wodami	78
3.9.5 Gospodarka wodno-ściekowa	83
3.9.6 Budowa geologiczna	86
3.9.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	91
3.9.8 Zasoby przyrodnicze	103
3.9.9 Zagrożenia poważnymi awariami	108

4	<i>Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice</i>	110
5	<i>Dostępne źródła finansowania</i>	117
5.1	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	117
5.2	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.....	119
5.3	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.....	121
5.4	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020	122
5.5	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020.....	123
5.6	Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. 2020 poz. 264) tzw. „białe certyfikaty”	124
5.7	Premia termomodernizacyjna ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego	125
6	<i>System realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice</i>	126
6.1	Struktura zarządzania środowiskiem.....	126
6.1.1	Zasoby finansowe	126
6.1.2	Zasoby organizacyjne.....	127
6.1.3	Zasoby infrastrukturalne	127
6.1.4	Podmioty, do których kierowane są obowiązki ustalone w programie	128
6.2	Struktura zarządzania programem.....	129
6.3	Monitoring programu ochrony środowiska.....	130
7	<i>Streszczenie w języku niespecjalistycznym</i>	131

1 Wykaz skrótów

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
PGO WŚ	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans i zagrożeń
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ	Wojewódzki Program Ochrony Środowiska
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
SODR	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZS	Zespół Szkół
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ŚZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

2 Wstęp

2.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie gminy. Zgodnie z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy w celu

realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska. Niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania na najbliższe osiem lat (2021-2028), zawiera monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie zakładanych działań. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówce spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel programu przeprowadzono ocenę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, zdiagnozowano główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania. Zaproponowano harmonogram działania łącznie ze źródłami ich finansowania. POŚ jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w gminie. W szczególności:

- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie;
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy;
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie;
- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, samorządom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska;
- ułatwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć;
- ułatwia wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska;
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

W Programie Ochrony Środowiska wskazany został sposób realizacji założeń na terenie gminy, zgodnie z wytyczonymi priorytetami ekologicznymi, a także z wyszczególnieniem działań krótkoterminowych do roku 2024 jak i działań długoterminowych w perspektywie do 2028 roku, zgodnymi z celami ustalonymi w strategiach, programach i dokumentach programowych szczebla międzynarodowego i krajowego. Opracowany dokument wyznacza również harmonogram działań w oparciu o wszystkie komponenty środowiska naturalnego, wraz z aspektami finansowymi realizacji proponowanych inwestycji i koncepcją prowadzenia

monitoringu, a także aktualizacji założeń. Istotnym celem jest również włączenie społeczeństwa na etapie kreowania dokumentu, a następnie przy jego realizacji i ewaluacji podjętych działań. Przyczyni się to do uspołecznienia procesu, a tym samym spełni edukacyjną rolę dokumentu.

2.2 Metodyka opracowania programu

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Tarnogórskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Wójt Gminy Ożarówice, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2020 poz. 238 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie Programu Ochrony Środowiska.

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), uchwała Rada Gminy w Ożarówicach. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu. W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2020 poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 238z późn. zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55);

- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2020 poz. 1439);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1114 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. 2020 poz. 1903);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2020 poz. 1680);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. 2020 poz. 310 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2021 poz. 76);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2017 poz. 1161);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 poz. 293 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 poz. 1463);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2020 poz. 2028 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020 poz. 1064 z późn. zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikiem Gminy Ożarówice w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy Ożarówice w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;

- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Ożarówice i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy Ożarówice;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy Ożarówice oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania Programu..

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Gminy Ożarówice, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Gminy Ożarówice wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Ożarówice wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2.3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Istotną cechą, przy tworzeniu programów ochrony środowiska, jest zachowanie spójności z zapisami nadrzędnych dokumentów strategicznych określającymi strategię zrównoważonego rozwoju kraju, jak i wizję bezpieczeństwa energetycznego, a także z zapisami dokumentów sektorowych sporządzonych dla odpowiednich obszarów interwencyjnych środowiska i opracowań o charakterze programowym na szczeblu województwa, powiatu i gminy.

Zgodność z dokumentami pozwala na osiągnięcie zakładanych regionalnych celów rozwojowych poprzez zintegrowaną współpracę podmiotów o różnych kompetencjach środowiskowych. Pozwala również pozyskać środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, które warunkowane są podejmowaniem działań zgodnych z kierunkami wskazanymi w dokumentach

szczebla krajowego bądź wojewódzkiego. Program jest spójny z zapisami i celami kierunkowymi dokumentów:

1. Strategia Europa 2020.
2. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.
3. Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku.
4. Polityka Wodna państwa 2030.
5. Program Wodno-Środowiskowy Kraju.
6. Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030.
7. Ramowa Dyrektywa Wodna.
8. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022.
9. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.
10. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.
11. Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej.
12. Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych.
13. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej.
14. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
15. Długookresowa Strategia Rozwoju kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności.
16. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020.
17. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.
18. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).
19. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012- 2020.
20. Strategia „Sprawne Państwo 2020”.
21. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
22. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.
23. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.
24. Polityka Leśna Państwa.
25. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020 +.
26. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do 2019 roku z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

27. Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego do roku 2020.

28. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Śląskiego.

2.4 Zgodność Programu Ochrony Środowiska z dokumentami strategicznymi powiatu Tarnogórskiego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska jednostki samorządu terytorialnego zobligowane są do realizacji polityki ochrony środowiska, uwzględniając przy tym cele strategiczne programów i dokumentów nadrzędnych. Wypełnienie zobowiązań powiatu realizowane jest w oparciu o program ochrony środowiska, którego opracowanie należy do jego zadań. Przy tworzeniu dokumentu ważne jest jego uspołecznienie, dając możliwość inicjatywy mieszkańcom. Sam dokument służy prawidłowemu prowadzeniu polityki ochrony środowiska w powiecie. Współpraca pomiędzy samorządami na różnych szczeblach oraz współpraca z podmiotami gospodarczymi ma kluczowe znaczenie dla pozytywnego wyniku podjętych prac. Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska w Powiecie Tarnogórskim dotyczy wybranych obszarów, w odniesieniu do których wyznaczono konkretne cele:

- Priorytet ekologiczny I – jakość powietrza - Cel długoterminowy: I.1. Poprawa, jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł. Planowane działania to np.: termomodernizacja budynków, budowa oraz modernizacja/poprawa stanu technicznego dróg, zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie.

- Priorytet ekologiczny II, – jakość wód powierzchniowych i podziemnych - Cel długoterminowy: II.1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych. Planowane działania to np.: budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu, rewitalizacja zbiorników wodnych oraz zagospodarowanie terenu wokół tych zbiorników.

- Priorytet ekologiczny III – gospodarka odpadami - Cel długoterminowy: III.1. Rekultywacja Zakładów Chemicznych. Planowane działania to np.: wsparcie w usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami.

- Priorytet ekologiczny IV – zasoby przyrodnicze powiatu - Cel długoterminowy: IV.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.

Planowane działania to np.: przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych oraz pełnienie nadzoru nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa.

- Priorytet ekologiczny V – klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne - Cel długoterminowy: V.1. Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów. Cel długoterminowy: V.2. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Planowane działania to np.: poprawa stanu technicznego dróg oraz ochrona mieszkańców przed hałasem z instalacji przemysłowych przez wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

- Priorytet ekologiczny VI – zapobieganie poważnym awariom - Cel długoterminowy.: VI.1. Ochrona przed skutkami poważnej awarii. Planowane działania to np.: wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof oraz zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych - lobbing na rzecz budowy parkingu dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

- Priorytet ekologiczny VII – kopaliny i gleby - Cel długoterminowy: VII.1. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi - Cel długoterminowy: VII.2. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Planowane działania to np.: ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin, ochrona gleb użytkowanych rolniczo oraz przywrócenie wartości użytkowej gruntów poprzez rekultywację.

- Priorytet ekologiczny VIII – edukacja ekologiczna - Cel długoterminowy: VIII.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. Planowane działania to np.: prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.), propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne1 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówce jest zbieżny z Programem powiatu pod względem założeń i celów przewidywanych działań.

Strategia rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022

Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego stanowi główny kierunek rozwoju obszaru powiatu poprzez ustalenie wizji, priorytetów i celów strategicznych. Wdrażanie założeń dokumentu jest procesem złożonym, gdyż dotyczy wielu sfer m.in.:

społecznej, gospodarczej, kulturowej, środowiskowej. Misją powiatu tarnogórskiego przedstawioną w opracowaniu jest stymulowanie zrównoważonego rozwoju powiatu poprzez tworzenie szans rozwoju społeczności lokalnych, wzmacnianie jego atrakcyjności oraz poprawę pozycji powiatu w otoczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Na podstawie wyznaczonych priorytetów strategicznych władze samorządu podejmują działania zmierzające do realizacji przyjętych celów. Powiat tarnogórski przyjął do zrealizowania 12 celów strategicznych:

1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej na rzecz wzrostu zatrudnienia;
2. Pobudzanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
3. Otwarcie na globalne trendy gospodarcze;
4. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i społecznego;
5. Wzbogacenie profili kształcenia dla potrzeb nowoczesnej gospodarki;
6. Zwiększenie jakości i dostępności usług medycznych;
7. Integrowanie aktywności kulturalnych;
8. Doskonalenia jakości i poprawa sprawności zarządzania powiatem;
9. Posiadanie dobrych połączeń komunikacyjnych;
10. Stworzenie systemu informacyjnego rozpoznawalnych wyróżników powiatu;
11. Stworzenie nowoczesnej oferty turystycznej;
12. Poprawa atrakcyjności oferty rekreacyjnej; które zawarte są w trzech celach horyzontalnych:
 1. Skuteczna promocja;
 2. Współpraca wielopodmiotowa;
 3. Poprawa warunków ekologicznych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice wykazuje zbieżność ze Strategią w zakresie celów związanych z poprawą warunków ekologicznych. Zaliczyć do nich można następujące kierunki rozwoju przedstawione w opracowaniu:

- KH3.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności powiatu;
- KH3.2. Poprawa jakości środowiska naturalnego.

Realizacja powyższych kierunków wprowadzi korzystne zmiany w zakresie:

- ochrony powietrza,
- ochrony gleb i gruntów,
- ochrony zasobów naturalnych,

- ochrony przyrody i krajobrazu.

2.5 Zgodność z dokumentami strategicznymi Gminy Ożarówice

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ożarówice na lata 2017 - 2032

Nadrzędnym długoterminowym celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ożarówice na lata 2017-2023 jest:

„Bezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ożarówice oraz deponowanie ich na wyznaczonych składowiskach lub unieszkodliwianie innymi metodami, spełniającymi wymagania najlepszych dostępnych technik, a przez to wyeliminowanie ich negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko naturalne”

Cel ten pozostaje w ścisłej relacji z celami zdefiniowanymi w „Krajowym Programie (...)”. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres około 11 lat) poprzez usunięcie do 2032 r. z terenu Gminy Ożarówice stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

Ogólnym zadaniem przedmiotowego programu jest określenie warunków skutecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Zatem w Programie ujęto zagadnienia:

- edukacji poprzez informowanie społeczeństwa Gminy Ożarówice o szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz o sposobach bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania,
- współpracy z lokalnymi mediami oraz organizacjami społecznymi,
- utworzenia centrum danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest,
- podejmowania w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych,
- współpracy z wojewodą, samorządem województwa w zakresie zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2023” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r.
- pozyskania środków na bezpieczną likwidację wyrobów zawierających azbest,

- współpracy z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Niniejszy Program ma charakter lokalny, jest jednak spójny z założeniami ogólnokrajowego programu. Zakłada on realizację następujących zadań:

- inwentaryzację i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobach zawierających azbest. Pogłębienie wiedzy o ilości azbestu, jego postaci, stanie oraz lokalizacji,
- edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwienia,
- podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację programu,
- odbiór i unieszkodliwienie odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych,
- bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom oraz mieszkańcom,
- okresową weryfikację i aktualizację zapisów Programu,
- udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym i jednostką organizacyjnym Gminy Ożarówce w usuwaniu odpadów zawierających azbest. W przypadku pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych np. NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO, itp.,
- wprowadzenie szkoleń z zakresu szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania,
- analiza oddziaływania zapisów Programu na środowisko.

Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Ożarówce na lata 2016 - 2025

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych i stosunków społeczno – kulturalnych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie

w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ożarowicach. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy Gminy Ożarowice. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia ma charakter kilkuletni, została przygotowana na lata 2016-2025.

Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura transportowa i komunikacyjna,
- Struktura demograficzna i zasoby mieszkaniowe,
- Struktura gospodarcza i sytuacja na rynku pracy,
- Edukacja i wychowanie,
- Życie kulturalne i infrastruktura sportowo – rekreacyjna,
- Opieka zdrowotna i problem niepełnosprawności ,

- Uzależnienia i przemoc w rodzinie,
- Problem bezdomności,
- Przestępczość,
- Pomoc społeczna i organizacje pozarządowe.

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej jak i organizacji pozarządowych i tylko ich skoordynowana współpraca, i determinacja w przeznaczeniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ożarówice

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ożarówice to dokument, pozwalający na osiągnięcie celów pakietu klimatyczno- energetycznego Europy.

Zalecenia dotyczące wymaganej zawartości Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, obejmują:

- Opisanie planowanych:
 - a) zadań inwestycyjnych w obszarze:
 - zużycia energii w budynkach/instalacjach, oświetlenia ulicznego, dystrybucji ciepła
 - zużycia energii w transporcie
 - emisji zanieczyszczeń w gospodarce odpadami,

- produkcji energii– zakłady/instalacje do produkcji energii elektrycznej, ciepła i chłodu.
- b) zadań nie inwestycyjnych (takich, jak: planowanie miejskie, zamówienia publiczne, strategia komunikacyjna, promowanie gospodarki niskoemisyjnej)
 - Określenie
- c) mierników osiągnięcia celów,
- d) planu wdrażania i monitorowania,
- e) źródeł finansowania,
- f) odniesienia do POP i Strategicznej OOS.

Dokument został utworzony w oparciu o:

- Analizę danych na temat emisji CO₂ uzyskanych w czasie inwentaryzacji.

Dane te pozwoliły określić wielkość emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy. Na tej podstawie zostały określone obszary problemowe w Gminie oraz mierzalna wartość poziomu emisji, co pozwoliło na dokonanie obliczeń, dzięki którym uzyskano poziom wielkości emisji, jaką Gmina będzie mogła osiągnąć do roku 2021.

- Analizę dokumentów strategicznych województwa, powiatu i gminy

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej powinien być spójny ze wszystkimi dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz Gminy. O taką analizę została poszerzona treść niniejszego dokumentu.

- Analizę uwarunkowań geograficzno- administracyjnych

Nie można planować działań na terenie Gminy w oderwaniu od jego uwarunkowań geograficznych, administracyjnych, gospodarczych. Dlatego też w Planie została ujęta krótka charakterystyka Gminy Ożarówice.

Zaplanowane działania, wynikające z powyższych analiz i uzgodnień obejmują zadania inwestycyjne, jak i nie inwestycyjne, oraz zadania krótko i długoterminowe. Jest to jeden z kluczowych elementów Planu, gdyż jego zapisy są wiążące dla Gminy. Wszelkiego rodzaju działania wymagają zabezpieczenia finansowego.

Zakres „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ożarówice” jest zgodny założeniami przyjętego w 2008 r. przez UE pakietu klimatyczno- energetycznego. Podstawowymi celami pakietu, równocześnie ogólnymi celami Planu jest:

- redukcja emisji CO₂ o **20%** w roku 2020 w porównaniu do 1990 r.,
- wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych w UE z obecnych **8,5 do 20%** w 2021 r., dla Polski ustalono wzrost z 7 do 15%,

- zwiększenie efektywności energetycznej w roku 2020 o **20%**.

Na podstawie zebranych danych otrzymano informację na temat mierzalnej wielkości emisji, która wynosi: **37 601 Mg**. Zgodnie z założeniami pakietu klimatyczno- energetycznego Gmina Ożarówce powinno obniżyć emisję CO₂ o 20% do 2020 r. co daje redukcję emisji na poziomie 1 504 Mg CO₂/rok. Możliwe do realizacji i zaplanowane działania długo i krótkoterminowe pozwalają na ograniczenie emisji w 2020 r. do poziomu: **32 382 Mg**. Równie ważnym celem jest ograniczenie zużycia energii finalnej.

Poziom zużycia energii finalnej w 2013 r. w Gminie Ożarówce wyniósł **118 934 MWh**.

Zgodnie z założeniami pakietu Gmina Ożarówce powinna zmniejszyć zużycie energii finalnej o 20% do 2020 r. co daje 4757 MWh/rok. Możliwe do realizacji i zaplanowane działania długo i krótkoterminowe pozwalają na zmniejszenie zużycia energii finalnej w 2021 r. do wartości- **117 484 MWh**.

Kolejnym celem jest wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych. Poziom ich wykorzystania na terenie Gminy wynosi: **249 MWh**. Do wymaganego poziomu brakuje **50 MWh**. W celu osiągnięcia założeń, wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych powinien wynieść 290 MWh/rok.

W związku z powyższym przed Gminą stoi dość poważne zadanie ograniczenia emisji, którego realizacja przyczyni się nie tylko do osiągnięcia założonych celów pakietu klimatyczno -energetycznego, ale przede wszystkim do poprawy jakości powietrza na terenie Gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Ożarówce do roku 2022

Zgodnie z założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji przygotowanego przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2021 rewitalizacja jest jednym z obszarów szczególnej uwagi i koncentracji działań.

Doświadczenia w zakresie rewitalizacji wskazują na konieczność intensyfikacji interwencji oraz integracji podejmowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego działań, w celu osiągnięcia maksymalnych korzyści realizowanych projektów. Rewitalizacja to proces polegający na wyprowadzaniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Musi on być prowadzony w sposób kompleksowy, czyli uwzględniający zarówno prowadzenie działań na rzecz lokalnej społeczności, jak i działania dotyczące przestrzeni oraz gospodarki. Jego działania muszą być

również skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Ożarówice do 2022 roku (określany w dalszej części dokumentu jako LPR, Lokalny Program Rewitalizacji, Program Rewitalizacji, Program) ma za zadanie wskazać kierunki zmian w celu wielofunkcyjnego wykorzystania zdegradowanego obszaru zlokalizowanego na terenie gminy Ożarówice. Celem opracowania i wdrożenia Programu jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Należy podkreślić, że Program Rewitalizacji ma charakter wielokierunkowy, ze szczególnym uwzględnieniem zdiagnozowanego obszaru problemowych. Skutki realizacji działań rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy, powinny być dostrzegane nie tylko z perspektywy obszaru poddanego rewitalizacji, ale również z punktu widzenia całej gminy Ożarówice. Projekty realizowane w ramach niniejszego Programu są ukierunkowane na rozwiązanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, zdiagnozowanych na obszarze zdegradowanym. W szczególności kategoria problemów społecznych odgrywa kluczową rolę w planowaniu kompleksowej rewitalizacji, jako jej fundament i główna rama realizacyjna. Ostatecznym celem działań podjętych w ramach opracowanego Programu, powinno być bowiem doprowadzenie do trwałych zmian społecznych, które mają decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych, determinując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Podjęcie działań w ramach niniejszego Programu to sprawa szczególnie istotna, nie tylko ze względu na zainicjowanie procesów społecznych, poprawę warunków życia czy podniesienie jakości przestrzeni publicznej, ale również dlatego, że jest znaczącym czynnikiem podnoszenia jego konkurencyjności. Założenia Programu muszą być katalizatorem rozwoju wielu różnorodnych dziedzin, jakie składają się na funkcjonowanie gminy. Główne sfery, które należy poddać gruntownej analizie oraz odpowiednim działaniom to sfera społeczna, ekonomiczno-finansowa oraz przestrzenna. W trakcie planowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych zdefiniowanych w ramach Programu, konieczne są integracja i skoordynowanie wszystkich powyższych czynników. Ich praktyczne zastosowanie będzie miało efektywny wpływ na wykonanie zaplanowanych działań, jak i pozwoli określić stopień zrealizowania założonych celów.

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ożarówice

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego zawierają zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, a także wyznacza kierunki polityki przestrzennej i urbanizacyjnej Gminy Ożarówice. Ponadto w Planach zapisane są również zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Program Ochrony Środowiska wykazuje spójność z zapisami Miejscowych Planów w zakresie przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem środowiska przyrodniczego przy planowanej zabudowie, a także wprowadzeniu ograniczeń w użytkowaniu terenu przy ciekach wodnych, kanałach i rowach melioracyjnych.

3 Ocena stanu środowiska Gminy Ożarówice

3.1 Charakterystyka Gminy Ożarówice

3.1.1 Położenie gminy, podział administracyjny

Gmina Ożarówice zlokalizowana jest w województw Śląskim, w powiecie Tarnogórskim. Leży ona w granicach dwóch regionów: Doliny Małej Panwi i Progu Środkowotriasowego. Przeważają tu płaskie i szerokie doliny o łukowym dnie. Łączna powierzchnia gminy, którą zamieszkuje obecnie 5.625 osób (wg GUS za rok 2013), to 42 km².

Na obszarze gminy znajduje się **7 sołectw**: Celiny, Niezdara, Ossy, Ożarówice, Pyrzowice, Tąpkowice, Zendek.

Gmina Ożarówice – podział na miejscowości-sołectwa

Źródło: www.ozarowice.pl

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych sołectw:

Sołectwo	L. osób (stan na 2020 r.)	% ludności gminy	Charakterystyka - położenie, komunikacja
Celiny	225	3,94	Wieś położona przy drodze krajowej nr 78
Niezdara	545	9,52	Przez wieś przebiega droga krajowa 78.
Ossy	492	8,60	Do wsi dojechać można zjeżdżając z drogi krajowej nr 78.
Ożarówice	1687	29,48	Komunikacja pasażerska oparta jest wyłącznie na połączeniach autobusowych organizowanych przez MZKP Tarnowskie Góry.
Pyrzowice	560	9,79	W 2007 roku oddano do użytku jedną jezdnię drogi ekspresowej S1 łączącej Port Lotniczy Katowice z drogą krajową 1 oraz drogą krajową 86 w węźle drogowym Podwarpie. Droga ma być rozbudowywana w kolejnych latach. W jej pobliżu przebiega autostrada A1 wraz z węzłem, w którym łączy się zarówno z drogą ekspresową S1, jak i kolejną projektowaną drogę ekspresową S11 w kierunku Poznania. W pobliżu wsi ulokowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice. Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze
Tapkowice	1030	18	Przez wieś przebiega droga krajowa 78. Komunikacja publiczna organizowana jest przez Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej w Tarnowskich Górach.
Zendek	1183	20,6	Posiada połączenia autobusowe z Tarnowskimi Górami (linie 179 i 646), Katowicami (linia 119) i Będzinem (linie 225 i 625). Organizatorem komunikacji publicznej jest MZKP w Tarnowskich Górach.
RAZEM	5722	100	

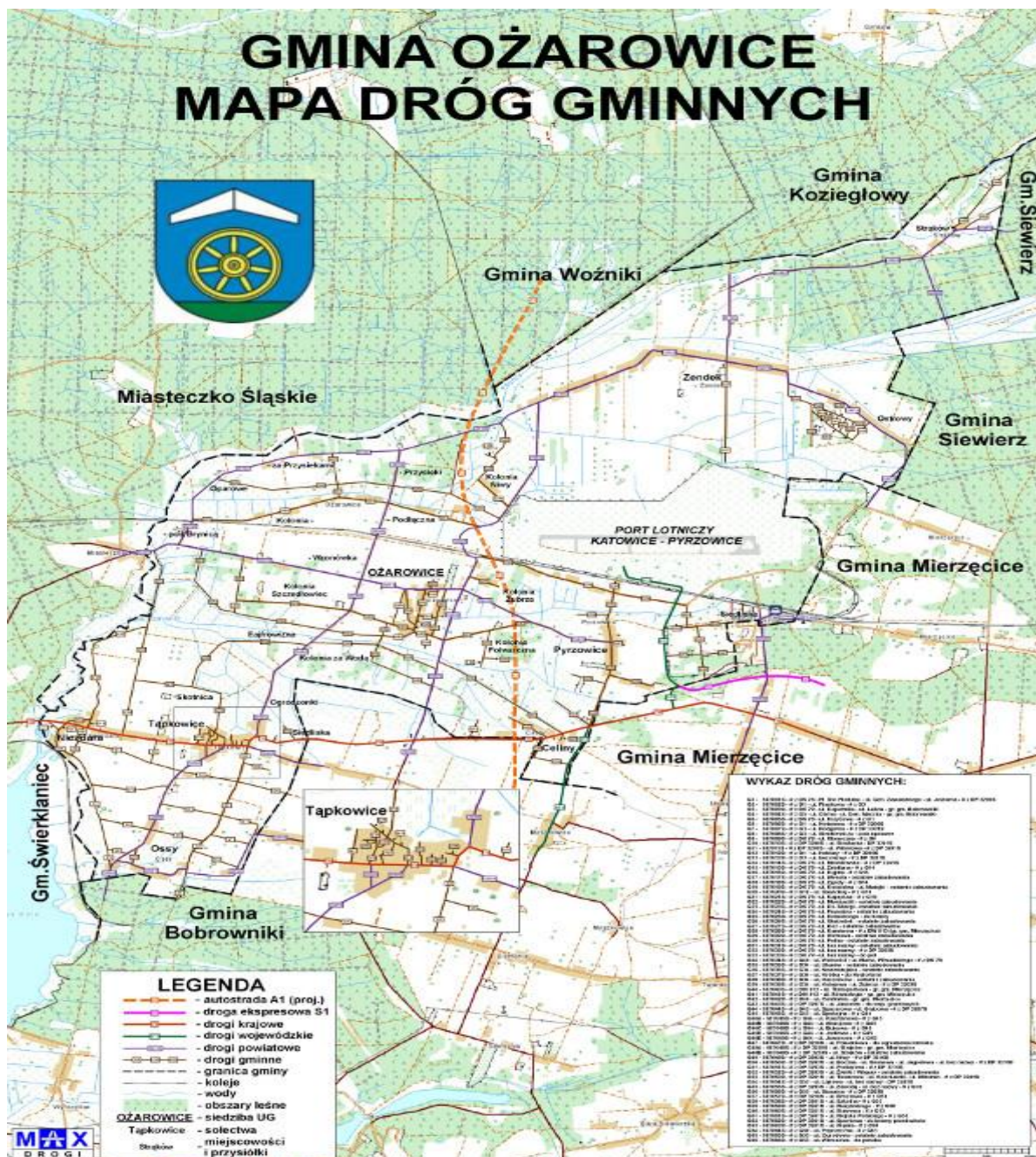
[Źródło: www.ozarowice.pl]

Gmina Ożarowice graniczy z:

- **od północy:** Miasteczko Śląskie, gmina Woźniki (powiat lubliniecki), gmina Koziegłowy (powiat myszkowski)
- **od wschodu:** gmina Siewierz (powiat będziński)
- **od południa:** gmina Bobrowniki, gmina Mierzęcice (powiat będziński)
- **od zachodu:** gmina Świerklaniec (powiat tarnogórski)

Obecnie w związku z coraz bardziej rozwijającym się Portem lotniczym Katowice-Pyrzowice planowana jest budowa nowej linii kolejowej w kierunku Bytomia, Katowic i Gliwic. W 2007 roku została oddana do użytku jedna nitka drogi ekspresowej S1, która łączy Port Lotniczy w Pyrzowicach z aglomeracją śląsko-dąbrowską. Droga ta biegnie przez teren Mierzęcic, gdzie zlokalizowany jest węzeł drogowy umożliwiający wjazd i zjazd na nią dla mieszkańców całej gminy.

Poniżej mapka przedstawiająca połączenia z gminami ościennymi:

Gmina Ożarowice położona jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie Tarnogórskim, na wschód od Tarnowskich Gór.

Gmina jest usytuowana w następujących odległościach od dużych ośrodków miejskich:

- Tarnowskie Góry -15 km;
- Bytom -30 km.
- Miasto wojewódzkie -Katowice usytuowane jest w odległości ok. 40 km od gminy.

Na terenie Pyrzowic zlokalizowany jest port lotniczy. Lotnisko to uzyskało status Lotniska Międzynarodowego. Gmina ma dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych i gminnych. Gmina ma charakter rolniczy, uzupełniającymi funkcjami są mieszkalnictwo, usługi, komunikacja i transport, co wynika z lokalizacji na terenie Gminy lotniska i autostrady A1. Istniejące zainwestowanie oraz bogactwo kulturowe i przyrodnicze czyni Gminę Ożarowice atrakcyjną do stałego zamieszkania, dla turystyki i wypoczynku, prowadzenia działalności gospodarczej, w tym dla obsługi ruchu tranzytowego.

3.1.2 Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Wg podziału geomorfologicznego Polski południowej, Gmina Ożarowice leży w obrębie północnej części Wyżyny Śląskiej, w granicach dwóch regionów Doliny Małej Panwi i Progu Środkowo-triasowego. Zbudowana jest z utworów czwartorzędowych pozostałych z zlodowacenia krakowskiego, podczas którego zostały wypiętrzone góry Świętokrzyskie.

3.1.3 Klimat

Obszar Gminy Ożarowice charakteryzuje klimat wyżynny. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,5 C°, lipca poniżej 18,0 C°, stycznia -2,5 C°. Średnio w roku występuje około 100 dni z przymrozkami, w dolinach ich ilość wzrasta. Okres bez przymrozkowy trwa średnio w roku 160-190 dni. Dni zimowe występują od listopada do marca.

Okres wegetacyjny trwa średnio około 210 dni. W ciągu roku najwyższa wilgotność względna występuje od marca do sierpnia, z maksimum w maju, natomiast najniższa w listopadzie, grudniu i styczniu. Z dużą wilgotnością powietrza wiąże się duża częstotliwość występowania mgieł. Średnio w roku spada około 690-720 mm opadów atmosferycznych.

Na obszarze Gminy Ożarowice dominują wiatry z zachodniej połowy horyzontu. Wiatry południowo -zachodnie przeważają zimą i jesieni, natomiast północno –zachodnie wiosną i latem.

3.1.4 Otoczenie społeczno-gospodarcze

Gmina Ożarowice ma powierzchnię 43,72 km². Stan ludności zamieszkującej gminę w grudniu 2020 roku wynosił 5722 mieszkańców, co oznacza, że średnie zaludnienie w gminie wynosi około 131 mieszkańców na kilometr kwadratowy. Według danych statystycznych liczba ludności na terenie Gminy Ożarowice na przestrzeni ostatnich ośmiu lat stale się nieznacznie zwiększa.

3.2 Demografia

W 2020 r. liczba mieszkańców Gminy Ożarówice wynosiła 5722 osób, z czego większość stanowiły kobiety. W latach 2016-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 84 osób, tj. o 1,47 %. Liczba kobiet wzrosła o 79 osób (2,65 %), liczba mężczyzn wzrosła o 5 osób (0,18 %). Poniższa tabela prezentuje szczegółowe dane na temat liczby ludności z podziałem na płeć na terenie Gminy Ożarówice w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	5638	5636	5720	5725	5722
Mężczyźni		2738	2731	2758	2753	2743
Kobiety		2900	2905	2962	2972	2979

Opracowanie własne

Na terenie Gminy Ożarówice w latach 2016-2017 występował ujemny przyrost naturalny. W roku 2018 sytuacja ta uległa zmianie i przyrost naturalny osiągnął dodatnią wartość co oznacza, że liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów na tym obszarze. Szczegółowe dane na ten temat prezentuje tabela.

Wyszczególnienie	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia						
Ogółem	Osoba	58	58	47	50	57
Mężczyźni	Osoba	31	29	21	15	30
Kobiety	Osoba	27	29	26	35	27
Zgony						
Ogółem	Osoba	59	64	53	72	66
Mężczyźni	Osoba	33	42	31	38	39
Kobiety	Osoba	26	22	22	34	27
Przyrost naturalny						
Ogółem	Osoba	- 1	- 6	- 6	-22	-9
Mężczyźni	Osoba	-2	- 13	-10	-23	- 9
Kobiety	Osoba	+ 1	+ 7	+ 4	+ 1	0

Opracowanie własne

3.3 Gospodarka

Na przestrzeni badanych lat wzrosła liczba podmiotów gospodarczych. Wpływ na to zjawisko miał wzrost liczby podmiotów w sektorze prywatnym, w tym głównie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz spółek handlowych. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy Ożarówice, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatny.

3.4 Infrastruktura drogowa i transport

Przez obszar Gminy Ożarówice przebiega droga wojewódzka nr 913 droga wojewódzka będąca najkrótszą trasą łączącą południową część powiatu będzińskiego z Międzynarodowym Portem Lotniczym *Katowice* w Pyrzowicach i DK 78. Stanowi jednocześnie trasę alternatywną dla drogi S1.

Trasa, a konkretnie jej odcinek od Celin do łącznika z portem lotniczym odgrywa także ważną rolę jako droga dojazdowa do lotniska dla mieszkańców Bytomia i powiatu tarnogórskiego (pośrednio z DK 78 i Północną Obwodnicą GOP

Droga krajowa nr 78 – droga krajowa klasy GP o długości ok. 230 km prowadząca z Chałupek do Chmielnika, przebiega przez województwa: śląskie i świętokrzyskie. Po wprowadzeniu opłat na odcinku autostrady A1 Sośnica-Gorzyczki, trasa ta będzie stanowiła dla niego bezpłatną alternatywę. Droga krajowa nr 78 łączy również miejscowości leżące w jej pobliżu z portem lotniczym *Katowice* w Pyrzowicach.

Droga ekspresowa S1 – budowana polska droga ekspresowa o docelowej długości łącznej ok. 142 km, położona na obszarze województwa śląskiego. Zgodnie z planami łączy Pyrzowice (A1) z granicą ze Słowacją w Zwardoniu oraz ze słowacką autostradą D3. Część trasy stanowi wschodnia obwodnica GOP.

Odcinek Pyrzowice Lotnisko – Tychy. Długość łączna: 48,5 km. Składa się on z następujących odcinków:

- węzeł *Pyrzowice* – węzeł *Pyrzowice-Lotnisko* (1,9 km), oddany do użytku 1 czerwca 2012^[3]
- Lotnisko – Podwarpie (9,7 km, jednojezdniowy, oddany do użytku 20 listopada 2006)^[4]
- węzeł *Podwarpie* – 1,5 km,
- Dąbrowa Górnicza – Mysłowice Kosztowy – Tychy (35,4 km, z lat 1978–1983, *Wschodnia obwodnica GOP*, z czego 30,2 km pokrywa się z docelowym przebiegiem S1).

Autostrada A1, Autostrada Bursztynowa – częściowo płatna autostrada w Polsce leżąca w ciągu międzynarodowej trasy E75, leżąca w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. Po upadku koncepcji budowy autostrady A3 wzdłuż zachodniej granicy kraju, A1 jest jedyną polską autostradą o przebiegu południkowym.

Obecnie łączy Trójmiasto, Grudziądz, Toruń i Łódź z Piotrkowem Trybunalskim, Częstochową z Pyrzowicami, Gliwicami oraz granicą z Czechami w Gorzyczkach. Docelowo przebiegać ma z Trójmiasta przez Toruń, Łódź, Piotrków Trybunalski, Częstochowę, Pyrzowice, Gliwice do granicy polsko-czeskiej w Gorzyczkach^[8]. Ostatni odcinek autostrady ma zostać ukończony w październiku 2022 r.

Odcinek Sośnica – Pyrzowice

Węzeł autostradowy Gliwice Sośnica (skrzyżowanie A1 z A4), październik 2010; widok na północ.

Na marzec 2009 zaplanowano wydanie pozwolenia na budowę kolejnego odcinka autostrady A1 z Gliwice do Piekar Śląskich oraz z Piekar do Pyrzowic. Ukończenie odcinków przewidziano na koniec 2011 roku.

27 lipca 2009 konsorcjum firm Budimex Dromex i Mostostal Warszawa podpisało umowę na zbudowanie ponad 16,1 km odcinka autostrady A1 między Pyrzowicami a Piekarami Śląskimi. Wykonanie robót zaplanowano do marca 2012 r., a koszt na blisko 1 mld 830 mln zł.

23 grudnia 2009 roku oddany został do użytku węzeł autostradowy Gliwice Sośnica budowany przez spółkę J&P Avax z Grecji. Jednak całość robót związanych z budową węzła została zakończona w lipcu 2010 roku. Umowę na przebudowę węzła podpisano 30 maja 2008.

30 września 2011 oddano odcinek Maciejów (węzeł *Gliwice Wschód*) – Gliwice Sośnica, o długości 6,017 km. Umowę na budowę tego odcinka podpisano 9 marca 2009. Wykonawcą było konsorcjum firm ze spółką Polimex-Mostostal na czele. Koszt budowy wyniósł 1,1 mld zł.

22 grudnia 2011 oddano odcinek Zabrze Północ – Gliwice Wschód, o długości 8,06 km.

29 maja 2012 firma Budimex uzyskała pozwolenie na użytkowanie 16-kilometrowego odcinka Pyrzowice – Piekary Śląskie. Odcinek Piekary Śląskie – Zabrze Północ zostanie dopuszczony do ruchu na początku czerwca, a wszelkie prace wykończeniowe tego odcinka zakończą się we wrześniu 2012 roku. 1 czerwca 2012 roku odcinek ten został otwarty.

1 czerwca 2012 – oddano odcinek Pyrzowice – Zabrze Północ, o długości 28 km.

17 października 2012 oddano z opóźnieniem węzeł Bytom, znajdujący się na odcinku Pyrzowice – Zabrze Północ.

Koszt realizacji odcinka Sośnica – Pyrzowice wyniósł 5 mld 859 mln zł, w tym dofinansowanie z UE 4 mld 652 mln zł. ,

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Ożarówce:

WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH 2020

Droga	Kl	Miejscowość, ulica	Dł [m]	Przebieg [od]	Przebieg [do]	Odc. międzywęzłowe
GMINA OŻAROWICE						
3200 S	L	Tapkowie ul. Sobieskiego	1 381	Tapkowie # DK 78 (ul. Zwycięstwa)	m. Osy	5541016-5540020cz.
		Osy ul. Wyzwolenia	897	ps. Tapkowie	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Wymysłowa)	5541016-5540020cz. + 5540020-5540022 + 5540022-5540023
3201 S	L	Osy ul. Mickiewicza	990	Osy # ul. Wyzwolenia	Osy # ul. Leśna	5540020-5541015cz.
		Osy ul. Leśna	619	Osy # ul. Mickiewicza	Osy # ul. Podgórna	5540020-5541015cz.
		Osy ul. Podgórna	460	Osy # ul. Leśna	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Sączowa)	5540020-5541015cz.
3202 S	L	Tapkowie ul. Chrobrego	571	Tapkowie # DK 78 (ul. Zwycięstwa)	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Sączowa)	5541013-5541014
3203 S	Z	Zendek ul. Główna	1 729	Zendek # ul. Główna	Ożarowice # ul. Niwy	5541011-5541008
		Ożarowice ul. Dworcowa	3 200	Ożarowice # ul. Niwy	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku DK 78)	5541011-5541008 + 5541008-5541010
3204 S	L	Pyrzowice ul. Siedliska	581	Pyrzowice # ul. Transportowa	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku DK 78)	5541020-5541027
3205 S	L	Pyrzowice ul. Siedliska	381	Pyrzowice # ul. Transportowa	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Niwisk)	5541020-5541019
3206 S	L	Zendek ul. Ostrowy	787	Zendek # ul. Główna	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Zadzielenia)	5541022-5541024
3207 S	L	Zendek ul. Główna	2 511	Zendek # ul. Częstochowska	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Siewierza)	5541017-5541022 + 5541022-5541023
3208 S	L	Zendek (BN)	880	Zendek # ul. Strąków	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Zadzielenia)	5441007-5441006
3210 S	L	Ożarowice ul. Tarnogórska	407	Ożarowice # ul. Tarnogórska	Ożarowice # ul. Podgórna	5541002-5541012cz.
		Ożarowice ul. Oparowa	676	Ożarowice # ul. Podgórna	Ożarowice # dr. gminna	5541002-5541012cz.
		Ożarowice ul. Przysiek	2 095	Ożarowice # dr. gminna	Ożarowice # ul. Topolowa	5541002-5541012cz.
		Ożarowice – Zendek (BN)	1 708	Ożarowice # ul. Topolowa	Zendek # ul. Główna	5541012-5541011
		Zendek ul. Główna	2 313	Zendek # ul. Główna	Zendek # ul. Częstochowska	5541011-5541017
		Zendek ul. Częstochowska	1 554	Zendek # ul. Częstochowska	granica powiatu myszkowskiego (droga w kierunku Cynkowa)	5541017-5441004 + 5441004-5441500
3236 S	L	Tapkowie ul. Jana Pawła II	1 534	Tapkowie # DK 78 (ul. Zwycięstwa)	m. Ożarowice	5541025-5541007cz.
		Ożarowice ul. Królewiec	1 060	m. Tapkowie	Ożarowice # ul. Tarnogórska	5541025-5541007cz.
		Ożarowice ul. Topolowa	1 882	Ożarowice # ul. Tarnogórska	Ożarowice # ul. Przysiek	5541007-5541012
3238 S	L	Zendek ul. Strąków	2 221	Zendek # ul. Częstochowska	Zendek # z drogą w kierunku Zadzielenia	5441004-5441007
		Zendek ul. Strąków	1 002	Zendek # z drogą w kierunku Zadzielenia	granica powiatu będzińskiego (droga w kierunku Siewierza)	5441007-5442001
3241 S	Z	Ożarowice ul. Tarnogórska	3 614	granica gminy Miasteczko Śliskie (m. Miasteczko Śliskie ul. Burawa)	Ożarowice # ul. Dworcowa	5540025-5541002 + 5541002-5541007 + 5541007-5541008
		Ożarowice ul. Szczotki	905	Ożarowice # ul. Dworcowa	Ożarowice # ul. Towarowa	5541008-5541009cz.
		Pyrzowice ul. Klonowa	947	Ożarowice # ul. Towarowa	Pyrzowice # ul. Wolności	5541008-5541009cz.
Suma długości dróg w gminie [m]:			36 905			

Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Ożarówce:

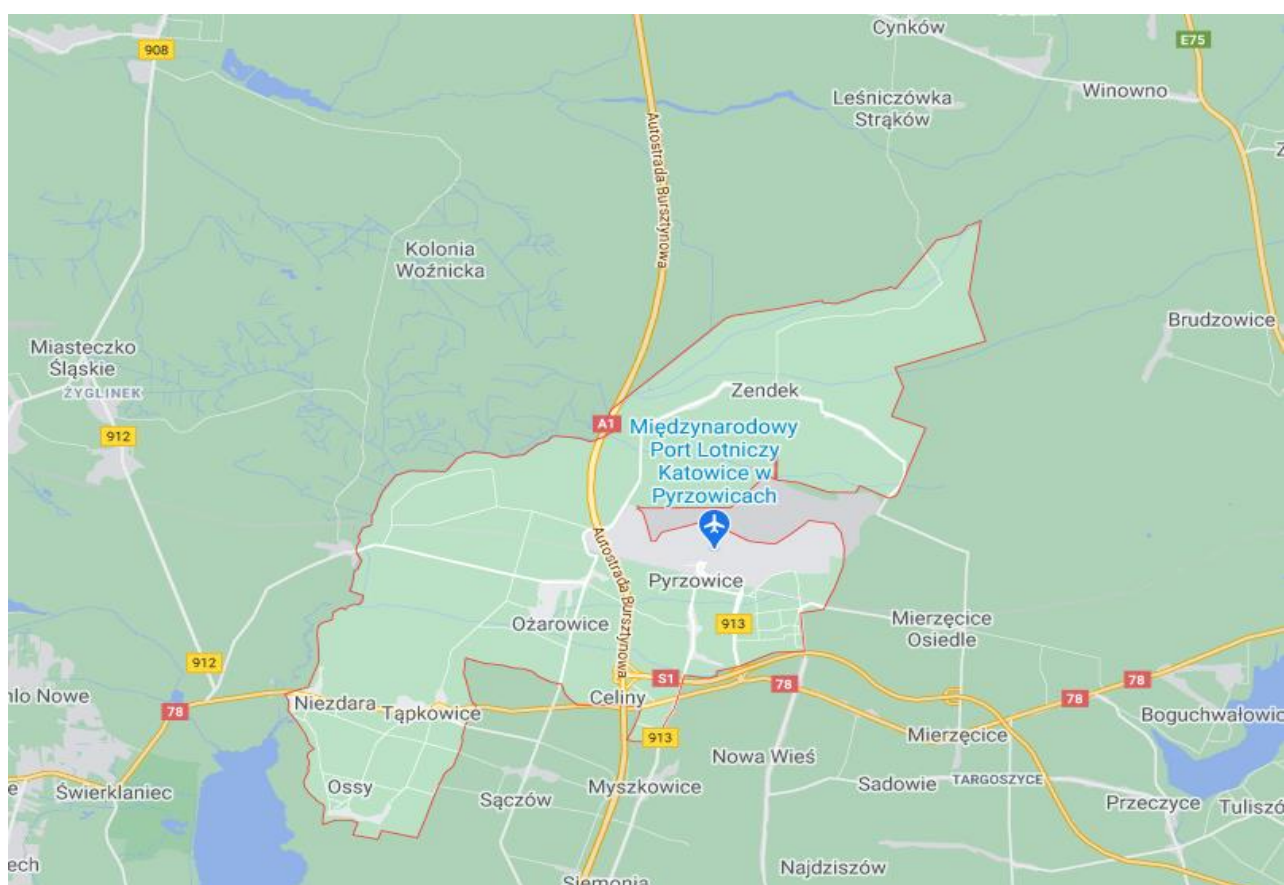
WYKAZ DRÓG GMINNYCH – Gmina Ożarówce			
Nr ewidencyjny drogi	Sołectwo	Nazwa drogi (ulicy)	Nr Urzędu Marszałkowskiego
G000001	Niezdara, Ossy	# z DK 78 - Pl. Św. Floriana - ul. Gen. Zawadzkiego - ul. Jeziorna - # z DP 3200S	687001S
G000001Ł	Niezdara	Pl. Św. Floriana (łącznik)	687001S
G000002	Ossy	# z G1 - ul. Piaskowa - # z G3	687002S
G000003	Ossy, Tapkowice	# z DK 78 - ul. Kopernika - ul. Leśna - gr. gm. Bobrowniki	687003S
G000004	Tapkowice, Niezdara	# z G5 - ul. Górna - ul. Gen. Maczka - gr. gm. Bobrowniki	687004S
G000005	Niezdara	# z DK 78 - ul. Krzyżowa - # z G1	687005S
G000006	Ossy	# z G1 - ul. Kwiatowa - # z DP 3200S	687006S
G000007	Ossy	# z G3 - ul. Podgórna - # z DP 3201S	687007S
G000008	Tapkowice	# z G3 - ul. Sienkiewicza - pola uprawne	687008S
G000009	Niezdara	# z DK 78 - ul. Słoneczna - # z G4	687009S
G000010	Ossy	# z DP 3200S - ul. Strażacka - DP 3201S	687010S
G000011	Tapkowice, Ossy	# z DP 3200S - ul. Wiśniowa - # z DP 3201S	687011S
G000012	Niezdara, Ossy	# z G1 - ul. Hektary - # z DP 3200S	687012S
G000013	Ossy	# z G3 - ul. bez nazwy - # z DP 3201S	687013S
G000014	Niezdara, Ożarówce, Tapkowice	# z DK 78 - ul. Moskiewska - # z DP 3241S	687014S
G000015	Niezdara	# z DK 78 - ul. Źródlana - # z G14	687015S
G000016	Niezdara	# z DK 78 - ul. Kępna - # z G15	687016S

G000017	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Wesola - ostatnie zabudowania	687017S
G000018	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Zgody - # z G14	687018S
G000019	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Kościelna - ul. Matejki - ostatnie zabudowania	687019S
G000020	Tapkowice	# z G18 - ul. Sawickiej - # z G19	687020S
G000020Ł	Tapkowice	ul. Sawickiej (łącznik)	687020S
G000021	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Kapryśna - # z G19	687021S
G000022	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Moniuszki - ostatnie zabudowania	687022S
G000023	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Ks. Skargi - ostatnie zabudowania	687023S
G000024	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Prywatna - ostatnie zabudowania	687024S
G000025	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Krasickiego - do bramy	687025S
G000026	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Stokrotek - ostatnie zabudowania	687026S
G000027	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Róż - ostatnie zabudowania	687027S
G000028	Celiny	# z DK 78 - ul. Kamienna - # z DW 913 (gr. gm. Mierzęcice)	687028S
G000028Ł	Celiny	ul. Kamienna (łącznik)	687028S
G000029	Celiny	# z DK 78 - ul. Olchowa - ostatnie zabudowania	687029S
G000030	Celiny	# z DK 78 - ul. Polna - ostatnie zabudowania	687030S
G000031	Celiny	# z DK 78 - ul. bez nazwy - ostatnie zabudowania	687031S
G000032	Celiny, Ożarówce	# z DK 78 - ul. bez nazwy - # z DP 3203S	687032S
G000033	Celiny	# z DK 78 - ul. bez nazwy - do pól	687033S
G000034	Pyrzowice	# z G40 - ul. Wolności - ul. Marsz. Piłsudskiego - # z DK 78	687034S
G000034Ł	Pyrzowice	ul. Marsz. Piłsudskiego (łącznik)	687034S
G000035	Pyrzowice	# z G34 - ul. Ułanów - ostatnie zabudowania	687035S

G000036	Pyrzowice	# z G34 - ul. Nowowiejska - ostatnie zabudowania	687036S
G000037	Pyrzowice	# z G34 - ul. Krótka - do Hydroforni	687037S
G000038	Pyrzowice	# z G34 - ul. Kaczeńców - ostatnie zabudowania	687038S
G000039	Pyrzowice	# z G34 - ul. Kolejowa - ul. Żubrza - # z DP 3203S	687039S
G000040	Pyrzowice	# z DW 913 - ul. Transportowa - gr. gm. Mierzęcice	687040S
G000041	Pyrzowice	# z DW 913 - ul. Równoległa - gr. gm. Mierzęcice	687041S
G000042	Pyrzowice	# z G40 - ul. Centralna - gr. gm. Mierzęcice	687042S
G000043	Zendek	# z DP 3207S - ul. Jasionek - do wsp. gruntowych	687043S
G000044	Zendek	# z G43 - ul. Spacerowa - ul. Grabowa - # z DP 3207S	687044S
G000045	Zendek	# z G43 - ul. Spokojna - # z G44	687045S
G000046A	Zendek	# z G44 - ul. Kasztanowa - # z G45	687046S
G000046B	Zendek	# z G44 - ul. Akacyjowa - # z G45	687046S
G000046C	Zendek	# z G44 - ul. Bukowa - # z G45	687046S
G000046D	Zendek	# z G44 - ul. Jodłowa - # z G45	687046S
G000046E	Zendek	# z G44 - ul. Jaworowa - # z G45	687046S
G000047	Zendek	# z DP 3210S - ul. Południowa - do ogrodzenia lotniska	687047S
G000048A	Zendek	# z DP 3238S - ul. Straków - gr. gm. Mierzęcice	687048S
G000048B	Zendek	# z DP 3238S - ul. Straków - ostatnie zabudowania	687048S
G000049	Ożarówice	# z DP 3203S - ul. Niwy - # z DP 3210S	687049S
G000049Ł	Ożarówice	ul. Niwy (łącznik)	687049S
G000050A	Ożarówice	# z DP 3203S - ul. Boczna - ul. Sosnowa - ul. Jagodowa - ul. bez nazwy - # z DP 3210S	687050S

G000050B	Ożarówice	# z DP 3203S - ul. Boczna - ul. Sosnowa - ul. Jagodowa - ul. bez nazwy - # z DP 3210S	687050S
G000051	Ożarówice	# z DP 3203S - ul. Podłączna - # z DP 3210S	687051S
G000052	Ożarówice	# z DP 3203S - ul. Żwirki i Wigury - ostatnie zabudowania	687052S
G000053	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Towarowa - ul. Kościuszki - ul. Witomin - # z DP 3241S	687053S
G000053Ł	Ożarówice	ul. Witomin (łącznik)	687053S
G000054	Ożarówice	# z G53 - ul. Łąkowa - ul. bez nazwy - DP 3241S	687054S
G000055	Ożarówice, Tapkowice	# z DP 3203S - ul. Zawodą - ul. bez nazwy - # z G18	687055S
G000056	Ożarówice	# z G53 - ul. Staszica - # z DP 3203S	687056S
G000057	Ożarówice	# z DP 3210S - ul. Brzozowa - # z G51	687057S
G000058	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Szkolna - # z G53	687058S
G000059	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Waryńskiego - # z G60	687059S
G000060	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Stawowa - # z G53	687060S
G000061	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Wojska Polskiego - # z G53	687061S
G000062	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Sportowa - do bramy przedszkola	687062S
G000063	Ożarówice	# z DP 3241S - ul. Wąska - # z G60	687063S
G000064	Ożarówice	# z G60 - ul. Poprzeczna - # z G61	687064S
G000065	Ożarówice	# z G53 - ul. Ogrodowa - ostatnie zabudowania	687065S
G000066	Ożarówice	# z G53 - ul. Wrzosowa - do potoku	687066S
G000067	Celiny	# z DW 913 - ul. Diamentowa - ostatnie zabudowania (Celiny)	687067S
G000068	Celiny	# z DW 913 - ul. Granitowa - ostatnie zabudowania (Celiny)	687068S
G000069	Celiny	# z DW 913 - ul. Szmaragdowa - # z G28 (Celiny)	687069S

G000070	Pyrzowice	# z DP 3241S - ul. Lipowa - pola uprawne	687070S
G000071	Pyrzowice	# z G34 - ul. Zagrodowa - # z G37	687071S
G000072	Ossy	# z G1 - ul. Zaciszna - ostatnie zabudowania	687072S
G000073	Ossy	# z DP 3200S - ul. Lawendowa - # z G1	687073S
G000074	Ossy	# z G3 - ul. bez nazwy - # z DP 3201S	687074S
G000075	Tapkowice	# z DK 78 - ul. Prusa - # z DP 3200S	687075S
G000076	Ożarowice	# z G58 - ul. Zielona - pola uprawne	687076S
G000077	Ożarowice	# z G58 - ul. Malinowa - pola uprawne	687077S
G000078	Ożarowice	# z początek zabudowań - ul. bez nazwy - pola uprawne	687078S
G000079	Ożarowice	# z początek działki drogowej - ul. bez nazwy - pola uprawne	687079S

Gmina Ożarowice – opracowanie własne

3.5 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

3.5.1 Zaopatrzenie w ciepło

Centralne systemy ciepłownicze nie występują na terenie Gminy Ożarówice. Większe obiekty usługowe posiadają własne kotłownie lokalne. Gospodarstwa domowe korzystają z palenisk piecowych lub kotłowni. Głównym paliwem wykorzystywanym do pozyskania ciepła są paliwa stałe, do których należą węgiel, koks.

3.5.2 Zaopatrzenie w gaz sieciowy

Gaz ziemny ma bardzo szerokie zastosowanie – można wykorzystywać go w procesach technologicznych, do ogrzewania, chłodzenia i oświetlania, a także w gospodarstwach domowych do gotowania. Na terenie Gminy Ożarówice funkcjonuje sieć gazowa.

W obrębie gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Tworóg –Tworzeń 2 x DN 500 PN 6,3 MPa nitka I i II, oraz znajduje się obiekt gazowy –SRP Ożarówice $Q = 1600 \text{ m}^3/\text{h}$. Sieć dystrybucyjna należy do GSG Sp. Z o.o. Z siedzibą w Zabrze. Operatorem gazociągów przesyłowych jest Gaz –System S.A. Oddział w Świerklanach. Dopuszcza się budowę gazociągu relacji Tworóg –Tworzeń do średnicy Dn700, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania województwa śląskiego –inwestycja zawrze się w całości w wyznaczonej w Zmianie Studium strefie kontrolowanej istniejących gazociągów. W okresie perspektywicznym przewiduje się dostarczenie gazu przewodowego do wszystkich mieszkań. Zaopatrzenie gminy Ożarówice w gaz nastąpi z istniejącego systemu poprzez dwie istniejące stacje redukcyjno pomiarowe.

3.5.3 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię elektryczną dla odbiorców bytowo-komunalnych i rolnictwa przy założeniu:-wykorzystania energii elektrycznej w/g I-szego modelu energetycznego zabudowy,- dostarczenia potrzebnej energii elektrycznej w ilości ok. 9476 MWh / r, -mocy maksymalnej w szczycie przyłączy $P_{nn} = 3873 \text{ kW}$, -mocy maksymalnej w szczycie stacji transformatorowej $P_{tr} = 3662 \text{ kW}$, -mocy maksymalnej w szczycie GPZ –tu = 3134 kW, -adaptacji 23 istniejących stacji transformatorowych dostosowując ich moc do aktualnych potrzeb, -w miarę rosnących potrzeb budowy nowych stacji transformatorowych o mocy 250 kVA wraz z doprowadzeniem do tych stacji linii elektroenergetycznych 20 kV, -ułożenia sieci kablowej niskiego napięcia na obszarze opracowania wraz z przyłączami poszczególnych budynków. Zaopatrzenie w energię elektryczną dla Portu Lotniczego, Cargo, Zaplecza Cateringowego przy założeniu :-

dostarczenia potrzebnej energii elektrycznej w ilości ok. 2500 MWh / r., adaptacji 2 stacji transformatorowych o mocy 630 kVA, W ramach wymiany sieci SN i NN zakłada się porządkowanie przebiegu tras według ustaleń planów zagospodarowania przestrzennego.

Zagospodarowanie terenu pod liniami należy realizować zgodnie z aktualnie obowiązującymi normami i zarządzeniami oraz uzgodnić z właścicielami sieci i urządzeń. Rozbudowa i modernizacja urządzeń elektroenergetycznych powinna prowadzić do uzyskania zasilania dwustronnych. Realizacja rozbudowy prowadzona będzie sukcesywnie w dostosowaniu do faktycznych potrzeb związanych z rozwojem gminy, zgodnie z warunkami przyłączenia określanych przez odpowiedni Zakład Elektroenergetyczny. Zakłada się możliwość realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Zakłada się realizację farm fotowoltaicznych.

3.6 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

Odnawialne źródła energii to takie, których używanie nie wiąże się z długotrwałym ich deficytem. Do najbardziej znanych i wykorzystywanych źródeł energii odnawialnych należą: biomasa, energia wiatru, energia słoneczna, energia wody oraz energia geotermalna.

3.6.1 Energia wiatru

Energia wiatru należy do odnawialnych źródeł energii, nie jest jednak dla środowiska neutralna. W praktyce bowiem elektrownie wiatrowe mogą wywierać negatywny wpływ na otoczenie – ludzi, ptaki oraz krajobraz. Problemem jest np. wytwarzany przez turbiny wiatrowe monotonny, stały hałas o niskim natężeniu, który niekorzystnie oddziałuje na psychikę człowieka. Innym ujemnym aspektem jest wpływ elektrowni na ptaki. Nie można też zapomnieć o ujemnym wpływie farm na krajobraz, zajmują one bowiem duże powierzchnie

i zlokalizowane są często w rejonach turystycznych lub nadmorskich, co zniechęca część osób do odwiedzenia takich miejsc. Instalacje wiatrowe utrudniają także rozchodzenie się fal radiowych.

Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

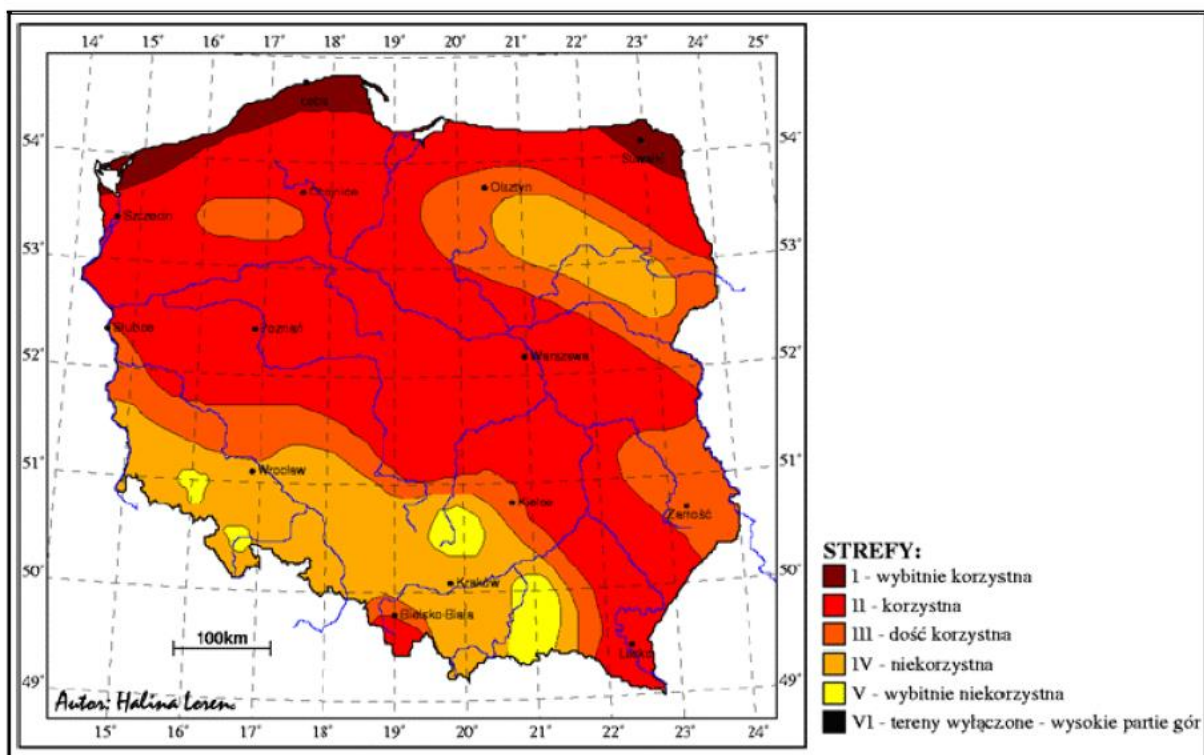
- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Na terenie Polski wyznaczono strefy energetyczne mające służyć szacowaniu możliwości energetycznych wiatru. Śląsk znalazł się w IV strefie możliwości wykorzystania wiatru do wytwarzania energii elektrycznej. Według badań, na wysokości 100 m nad poziomem terenu, na większości obszaru Wielkopolski średnia prędkość wiatru wynosi ponad 10,5 m/s.

Jest to sygnał do inwestowania w elektrownie wiatrowe, ponieważ pomimo wysokich kosztów budowy, inwestycja będzie opłacalna.

Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Zgodnie z rysunkiem przedstawiającym strefy energetyczne wiatru w Polsce Gmina Ożarówce znajduje się w strefie IV. Jest to strefa korzystna pod względem zasobów energii wiatru. Na terenie Gminy Ożarówce nie funkcjonuje jednak żadna elektrownia wiatrowa.

Czynniki atmosferyczne występujące na terenie Gminy Ożarówce są niekorzystne wykorzystaniu siły wiatru do produkcji energii elektrycznej. Odnawialne źródła energii są doskonałą alternatywą dla stosowania niekorzystnie oddziałujących na środowisko źródeł konwencjonalnych.

3.6.2 Energia wody

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody.

Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nadbrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Położenie Gminy Ożarówice nie jest sprzyjające wykorzystaniu wody jako źródła pozyskiwania energii odnawialnej. Badany obszar leży w zlewni rzeki Brynicy. Świadczy to o niezbyt dużej sieci wód powierzchniowych na badanym obszarze.

3.6.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

3.6.4 Biomasa

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze” (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce.

Użytki rolne stanowią bardzo dużą część powierzchni Gminy Ożarówice. Wiąże się to z powstawaniem odpadów roślinnych. Mogą one być wykorzystywane jako biomasa do produkcji energii. Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce ciepłej.

3.6.5 Biogaz

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów” (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

Pomimo dobrych warunków, obecnie na terenie Gminy Ożarówice nie funkcjonuje biogazownia.

3.6.6 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście wydostają się na powierzchnię jako, ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być włączana z powrotem, a tempo wydobywania i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze. Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp.

Wykonywane w latach 1996-2000 oceny zasobów wykazały, że prawie każda gmina województwa śląskiego posiada dobre warunki do zagospodarowania energii geotermalnej.

Położenie takie stanowi korzystne źródło pozyskiwania energii. Na terenie Gminy Ożarówce brak danych dotyczących ilości instalacji wykorzystujących energię geotermalną.

W związku z występującymi tutaj warunkami, nie można jednak wykluczyć, iż w gospodarstwach domowych wykorzystywane są pompy ciepła.

3.6.7 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Najbardziej powszechnym sposobem na wykorzystanie energii słonecznej są kolektory słoneczne. Są one urządzeniami służącymi do zmiany energii słonecznej na energię ciepłą. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła. Energia słoneczna może być również przekształcona w energię elektryczną w procesie fotowoltaicznym. Ogniwa fotowoltaiczne wykorzystywane są przede wszystkim w systemach wolnostojących, montowanych na obszarach oddalonych od sieci elektrycznej.

W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwa fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Usłonecznienie na terenie Polski

Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Gmina Ożarówice leży na terenie, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku waha się w granicach 34-26%. Są to korzystne warunki do wykorzystania energii słonecznej.

Gmina powinna więc wykorzystać sprzyjające warunki i podejmować działania w celu rozpowszechnienia wykorzystania tego odnawialnego źródła energii, a także promować działania z zakresu gospodarki niskoemisyjnej. Na chwilę obecną, panele fotowoltaiczne zamontowane są na niektórych budynkach mieszkalnych.

3.7 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy Ożarówice

Produkty turystyczne

Zabytkowy kościół św. Barbary w Ożarówicach

W roku 1781 w Ożarówicach stanął skromny murowany kościółek, który konsekrowano dwa lata później. Najprawdopodobniej wzniesiony został w miejscu drewnianej XVII-wiecznej kaplicy, przeznaczonej do użytku dworu i służby dworskiej. Za jego budowniczego uważa się dziedzica Felicjana Bontaniego. Trudno jednak o dokumenty źródłowe, które jednoznacznie potwierdziłyby to powszechne przekonanie. Kościółek, wokół którego z czasem wyrosły potężne lipy, postawiono na częściowo sztucznie utworzonym pagórku, naprzeciw dworu. Patronka kościółka została św. Barbara. Z braku materiałów źródłowych trudno jednak stwierdzić, czy było tak od samego początku. Kościółek św. Barbary jest bardzo prosty w swym układzie przestrzennym, nie ma wyodrębnionego prezbiterium, a całość zamyka się w prostokącie. Bardziej plastycznie potraktowany został dwukondygnacyjny szczyt ujęty w spływy. Uwagę przykuwa ciekawa ambona z zapiekiem wkomponowanym w jedno z okien wschodniej ściany kościoła.

Tereny rekreacyjne w Zendku – Przysiółek Straków zlokalizowane w sąsiedztwie rzeki Brynica przeznaczone w MPZP pod zabudowę rekreacji indywidualnej o charakterze letniskowym w zieleni.

Zendek to sołectwo o największym wskaźniku zalesienia w Gminie Ożarówice. Należący do niego Przysiółek Straków przyciąga mnóstwo amatorów grzybobrania, a także osoby ceniące bliskość natury i ciszę nie tylko z gminy i jej okolic, ale również z miast Śląska i Zagłębia. Te piękne tereny leśne z bogatą fauną i florą skłoniły wielu turystów do osiedlania się na stałe, bądź budowy domków o charakterze letniskowym.

Tereny rekreacyjne na granicy sołectwa Niezdara i Ossy przylegające do strefy zbiornika „Kozłowa Góra”

Zbiornik Kozłowa Góra to zbiornik zaporowy utworzony przez spiętrzenie wód rzeki Brynicy. Został wybudowany w latach 1933-1939, dla celów militarnych na terenach nieużytków dawnego pogranicza rosyjsko-pruskiego. Przylegające do niego tereny sołectwa Ossy i Niezdara w większości przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową są bardzo atrakcyjne i przyciągają nowych mieszkańców. Woda, las, cisza, urocza fauna i flora przyciągają turystów i spełniają funkcje rekreacyjne.

Kaplica w Niezdarze, ul. Gen. Świerczewskiego św. Jana Nepomucena

Usytuowana przy drodze krajowej nr 78. Została postawiona w miejsce XIX wiecznej kapliczki św. Jana Nepomucena, która stała tam do roku 1990, kiedy to zaistniała potrzeba przeniesienia jej w związku z przebudową drogi. Od roku 2005 stoi nowa kapliczka w której znajduje się figurka świętego, stara zaginęła w niewyjaśnionych okolicznościach.

Zabytkowa kaplica w Celinach św. Antoniego

Murowana kapliczka z XVII wieku wzniesiona na niewielkim pagórku w centrum sołectwa Celiny. Według miejscowej tradycji datowana na rok 1787. Legenda mówi, że kapliczka ma charakter pokutny i została zbudowana przez okrutnego ojca, który w przypływie gniewu zabił swoją córkę. Dziewczyna zakochała się w ubogim młodzieńcu i to wywołało niepokonany gniew ojca, prawdopodobnie był nim sam dziedzic Ożarówic. Patronem kapliczki jest św. Antoni. W ostatnich latach kapliczka została odrestaurowana, a teren wokół niej zagospodarowany.

Kościół w Tąpkowicach św. Jana Chrzciciela

Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Tąpkowicach została ustanowiona 4 sierpnia 1988 r. przez biskupa częstochowskiego Stanisława Nowaka. Pierwszym proboszczem został ks. Jan Kononow. Do parafii należą miejscowości: Niezdara, Ossy, Tąpkowice.

Kościół Parafialny św. Krzyża w Ożarowicach

Parafia pw. św. Barbary w Ożarowicach została ustanowiona 16 czerwca 1958 r. przez biskupa częstochowskiego Zdzisława Golińskiego. Do momentu wybudowania obecnego kościoła kult sprawowano w istniejącej już w 1630 r. drewnianej kaplicy dworskiej pw. Znalezienia Krzyża Świętego. W 1781 r. została wybudowana nowa murowana kaplica fundacji Felicjana Bontaniego. Budowę kościoła rozpoczęto w 1991 r. Uroczystego poświęcenia (konsekracji) 25 października 1998 r. dokonał biskup sosnowiecki Adam Śmigielski SDB.

Kościół św. Stanisława BiM w Zendku

Kościół zbudowany w latach 1919 - 1927 z ofiar mieszkańców Zendka. Murarzem i architektem w jednej osobie był niejaki Nowak z Sączowa. W tym czasie Zendek należał do parafii Sączów, a proboszczem był Ks. Stanisław Senko. W 1967 roku w Zendku utworzono Wikariat Terenowy, którego Administratorem J.E. ks. bp Stefan Bareła, ordynariusz diecezji częstochowskiej mianowała ks. Antoniego Śliwę. W dniu 20 stycznia 1969 ks. Biskup erygował parafię pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Zendku, wyłączając ją z parafii Sączów. Proboszczem tejże parafii został ks. A.Śliwa. W 1981 roku rozpoczęto remont kościoła. Wykonano nowe sklepienie kasetonowe, wymieniono pokrycie dachowe i zbudowano nowy chór. Wiosną 1983 roku rozpoczęły się prace przy rozbudowie kościoła, który został poświęcony przez biskupa pomocniczego diecezji sosnowieckiej Ks. Bp Piotra Skuchę 26 lipca 1992 roku. W roku 2000 rozpoczęto budowę kaplicy na cmentarzu jako pomnik Roku Jubileuszowego. Do 2002 r. parafię kierował i dokonywał tych wszystkich dzieł pierwszy

proboszcz Ks. Kan. Antoni Śliwa, który po 35 latach posługi w parafii przeszedł na emeryturę. Za cały trud, wszyscy parafianie i nowy Proboszcz, są Księdzu Kanonikowi bardzo wdzięczni.

Kościół w Pyrzowicach pw. Nawiedzenia NMP

Parafia pw. św. Nawiedzenia NMP w Pyrzowicach została ustanowiona 17 czerwca 2008 r. przez biskupa sosnowieckiego Adama Śmigielskiego SDB. Pierwszym proboszczem został ks. Leszek Kleszcz. Do parafii należą ulice: Kaczeńców, Krótka, Kolejowa, Nowowiejska, Piłsudskiego, Siedliska, Ułanów, Wolności

Kapliczka pw. Nawiedzenia NMP w Pyrzowicach (# ul. Wolności i Piłsudskiego)

Kapliczka z przełomu XIX i XX wieku. Murowana na planie kwadratu z czworoboczną wieżyczką i narożnikami frontalnymi zwieńczonymi sterczynami. Usytuowana przy skrzyżowaniu dróg ul. Wolności z ul. Piłsudskiego w miejscu istniejącego kiedyś krzyża.

Przed wybudowaniem kościoła odprawiano w niej nabożeństwa majowe.

Pomnik ofiar faszyzmu w Celinach

W miejscowości Celiny przy ulicy Męczenników znajduje się Pomnik Ofiar Faszyzmu upamiętniający mord hitlerowski na mieszkańcach naszego regionu. Pomnik znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie domu państwa Dyszy, przy drodze krajowej nr 78 Tarnowskie Góry – Siewierz. W tym miejscu podczas okupacji hitlerowskiej w dniu 6 czerwca 1940 roku

Niemcy rozstrzelali 29 mieszkańców okolicznych miast. W zeznaniach świadków egzekucji pojawia się liczba 32 ofiar : 29 Polaków i trzech Żydów. Był to odzew zemsty niemieckiego okupanta na Polakach za zabicie 1 Niemieckiego oficera, którym był komendant posterunku żandarmerii niemieckiej w Mierzęcicach. Pomnik wybudowano według projektu architekta Zdzisława Stanika. Prace budowlane trwały od 1968 roku do 1970. Pomnik jest usytuowany w miejscu, gdzie dokonano hitlerowskiego mordu. Uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy przy Pomniku w Celinach odbyła się w dniu 6 września 1970 roku.

Port Lotniczy Pyrzowice - Katowice Airport. Na terenie Gminy Ożarówice, znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach.

3.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

3.8.1 Rolnictwo

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni Gminy Ożarówce wynosi 67 %. Rolnictwo stanowi podstawę bazy ekonomicznej Gminy Ożarówce i jest źródłem utrzymania dużej części mieszkańców. Walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

Do pożądaných, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla

rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,

- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

W związku z realizacją dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniem powodowanym przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych (tzw. dyrektywy azotanowej) Dyrektor RZGW w Gliwicach określa i weryfikuje co 4 lata wody wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych i obszary szczególnie narażone (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz ustanawia programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych – artykuł 104, punkt 2, podpunkt a) - ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2020 poz. 310 z późn. zm.).

Dnia 27 lipca 2018 r., według Rozporządzenia Ministrów z 5 czerwca 2018 r. w życie wszedł „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. z 2018 r., poz. 1339). Dokument ten ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów określa m.in. sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych na glebach zamarzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamarzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem, zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem oraz terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów. Ponadto wskazuje warunki przechowywania nawozów naturalnych i postępowanie z odciekami. Celem jest ograniczenie rolniczego wykorzystywania nawozów. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

3.8.2 Przemysł

Rozwój działalności gospodarczej człowieka sprawia, że do otoczenia odprowadzane jest coraz więcej szkodliwych substancji. Emisje i odpady przemysłowe w największym stopniu zanieczyszczają środowisko. Oprócz obniżenia jakości powietrza, wód, gleby i krajobrazu, emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Odpowiedzialność za podejmowane działania, które mają szkodliwy wpływ na stan środowiska powinni ponosić przedsiębiorcy. Sprawcy zanieczyszczeń nie mogą ograniczać się jedynie do naprawy wyrządzonych szkód, ale też do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań przemysłu na otoczenie.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska.

W tym przypadku jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Będzie miało to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie Miasta i Gminy. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmierzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

3.8.3 Transport

Rozwój transportu wiąże się z liniową emisją zanieczyszczeń. System komunikacyjny ma duży wpływ na jakość powietrza. Ciągły wzrost ruchu samochodowego prowadzi do zwiększenia hałasu komunikacyjnego i wzrostu ilości zanieczyszczeń. Obszarami szczególnie narażonymi na zanieczyszczenia są miejsca, w których natężenie ruchu jest wysokie. Na tych terenach konieczne jest podjęcie działań naprawczych, do których należy m.in. przywrócenie wymaganych standardów dróg oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu. Przez Gminę Ożarówice przebiega jedna droga wojewódzka nr 913, droga krajowa nr 78 oraz droga ekspresowa S1 i autostrada A1, nie przebiega natomiast żadna linia kolejowa. Zagrożenie hałasem i emisją zanieczyszczeń liniowych nie jest zatem wysokie na tym terenie.

Z uwagi jednak na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

- uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,

- doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

3.8.4 Gospodarka komunalna i budownictwo

Gospodarka komunalna wywiera ogromny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnię ziemi, faunę i florę). Jest to sektor wpływający na potencjał rozwojowy danego terenu, ale również jest jednocześnie sektorem będącym źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń.

Działania prowadzone przez Gminę Ożarówice w zakresie gospodarki komunalnej mają m.in. na celu wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodą oraz odpadami. Gospodarka komunalna wywiera ogromny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnię ziemi, faunę i florę). W związku z tym, należy nie tylko zapobiegać powstawaniu odpadów oraz nieczystości, ale również wprowadzać działania dotyczące jego odzysku i unieszkodliwiania.

Prace budowlane mogą skutkować tymczasowym i niegroźnym negatywnym oddziaływaniem związanym z emisją hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie.

W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Aby uniknąć nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych.

Sektor budowlany jest najliczniejszym sektorem wg sekcji PKD w Gminie. Działaniami koniecznymi w tym zakresie jest zachowanie właściwej relacji między terenami zabudowanymi i terenami otwartymi oraz wyeliminowanie samowoli budowlanej. Istotnym aspektem jest również wdrażanie dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych.

Wobec powyższego podczas prowadzonych prac w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa Gmina podejmuje działania dotyczące:

1. Spełnienia wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła.

2. Tworzenia bądź utrzymania ładu przestrzennego w Gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi;

zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek.

3. Całkowitego wyeliminowanie samowoli budowlanej.

4. Szerokiego wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

3.8.5 Turystyka i rekreacja

Gospodarowanie zasobami turystycznymi, powinno odbywać się w taki sposób, aby przestrzegać zasad zrównoważonego rozwoju terenów turystycznych i rekreacyjnych oraz przestrzegać ustalonych pojemności i chłonności turystycznej danego miejsca. Chłonność turystyczna jest to zdolność środowiska przyrodniczego do przyjęcia takiego obciążenia przez turystów, które zapewni optymalne warunki wypoczynku i nie spowoduje zachwiania równowagi w środowisku. Chłonność turystyczna obszarów jest uzależniona od odporności poszczególnych ekosystemów na użytkowanie turystyczne. Zależność ta jest wprost proporcjonalna – im wyższa odporność, tym wyższa chłonność. Pojęcie chłonności odnosi się do środowiska naturalnego. Jeśli natomiast chodzi o infrastrukturę turystyczną istotnym pojęciem będzie pojemność turystyczna. Rozumie się przez to ogólną liczbę (miejsc) bazy noclegowej, gastronomicznej i infrastruktury towarzyszącej określającą maksymalną liczbę turystów mogących równocześnie korzystać z poszczególnych urządzeń, nie powodując zmniejszania zakresu i jakości usług a także nie przyczyniając się do dezorganizacji życia społeczno-gospodarczego.

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,

- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

Dbłość o stan środowiska na obszarze Gminy jest niezwykle ważna zarówno pod względem atrakcyjności miejsca, tak jak pod względem ograniczenia degradacji przez turystów. W przyszłości konieczny jest rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja Gminy w środkach masowego przekazu.

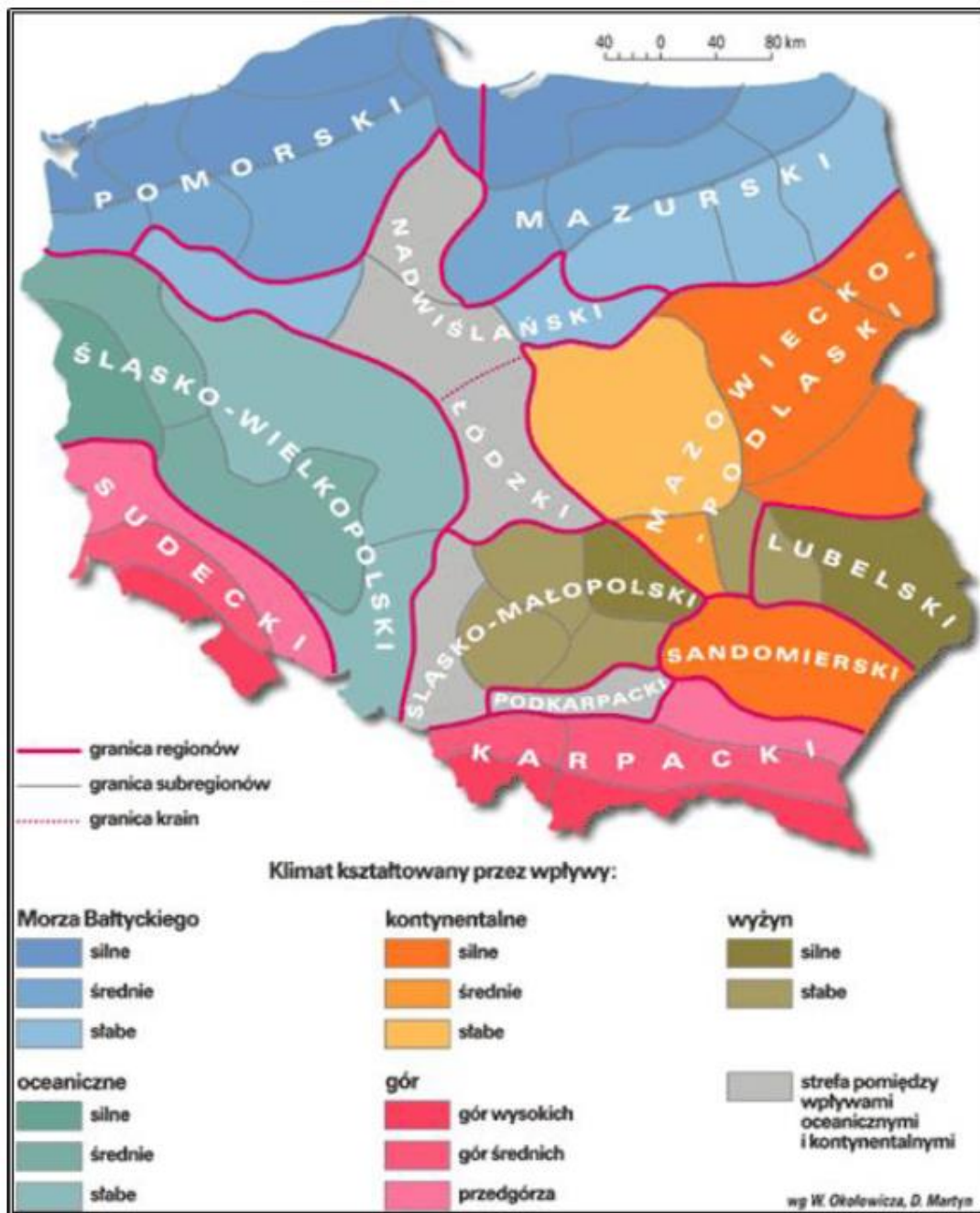
3.9 Analiza stanu środowiska przyrodniczego Gminy Ożarówice

3.9.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

3.9.1.1 Klimat

Polska leży w klimacie umiarkowanym ciepłym przejściowym. Oznacza to, że od zachodu oddziałują czynniki klimatu morskiego, a od wschodu oddziałują czynniki klimatu lądowego. Przeważające oddziaływanie klimatu morskiego powoduje deszczowe lato lub ciepłą zimę, natomiast mocniejszy wpływ klimatu lądowego powoduje suche i upalne lato lub mroźną zimę. Gmina Ożarówice leży w śląsko-małopolskim regionie klimatycznym. Klimat w tym miejscu kształtowany jest przez średnie lub słabe wpływy oceaniczne.

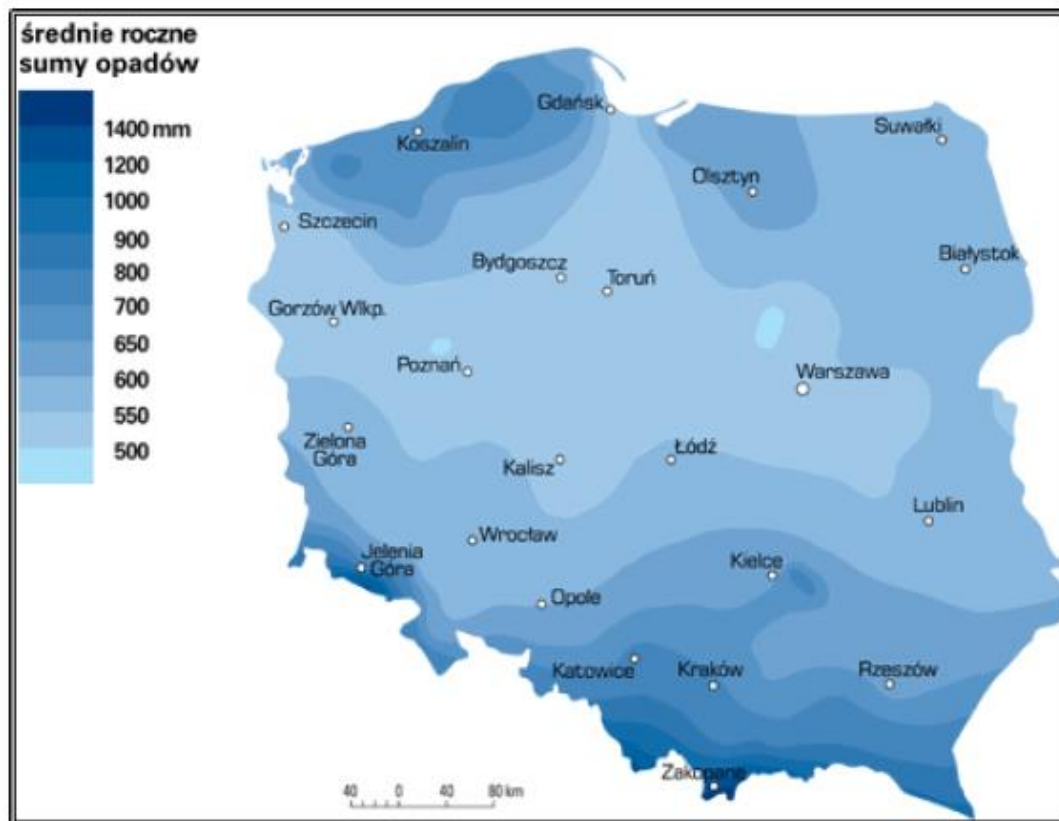
Dzielnice rolno-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

Kolejnym czynnikiem kształtującym klimat w tym miejscu są napływające masy powietrza. Napływające przez cały rok z zachodu masy polarno-morskie powodują cieplejszą zimę oraz chłodniejsze lato. Średnia temperatura powietrza latem (w lipcu) wynosi 18°C, zimą (w styczniu) natomiast jest to -2,5°C. Średnia roczna temperatura wynosi 7,5°C. Średnie opady roczne wynoszą 800 mm.

Średnie roczne sumy opadów w Polsce

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

3.9.1.2 Powietrze atmosferyczne

Ze względu na fakt, że powietrze atmosferyczne ma ogromne znaczenie, należy ono do najważniejszych i najbardziej chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Istnieje wiele regulacji dotyczących jego ochrony przed zanieczyszczeniami. Przepisy te odnoszą się przede wszystkim do kontroli emisji gazów i pyłów. Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn.zm.) to główny akt regulujący pracę w tym zakresie. Określa ona wszelkie sposoby przeciwdziałania zanieczyszczeniom, możliwości ochrony środowiska przyrodniczego, regulacje dotyczące wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Według przepisów tej ustawy zanieczyszczenia powietrza są emisją szkodliwą dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, co powodować może szkodę w dobrach materialnych i walorach estetycznych środowiska. Przyczyną coraz większej emisji zanieczyszczeń do atmosfery może być wzrost poziomu urbanizacji. Działalność antropologiczna zwykle związana jest z wytwarzaniem

odpadów, gazów i nieczystości ciekłych. Najpopularniejszy podział na rodzaje emisji wygląda następująco:

- emisja punktowa związana z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- emisja liniowa związana z komunikacją,
- emisja powierzchniowa, czyli niska emisja rozproszona komunalno-bytowa i technologiczna.

3.9.1.3 Emisja punktowa

Emisja punktowa obejmuje głównie emisję zanieczyszczeń pochodzących z dużych zakładów przemysłowych. Do zanieczyszczeń tych należą: pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie. Mają one istotny wpływ na zasięg i wielkość stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1077 z późn. zm.) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

3.9.1.4 Emisja liniowa

Emisją liniową określa się zanieczyszczenia ze źródeł komunikacyjnych. Przede wszystkim transport drogowy ma istotny wpływ na stan jakości powietrza. Ciągły wzrost ruchu samochodowego powoduje degradację nawierzchni, co powoduje zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. Dzieje się to pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg. Warto zaznaczyć, że wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest od natężenia ruchu na poszczególnych trasach, rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, ale wpływ na poziom zanieczyszczeń mają również takie procesy, jak zużycie opon, hamulców oraz ścieranie nawierzchni dróg, nazywane emisją poza spalinową. W zakresie emisji liniowej występować może dodatkowo emisja wtórna, czyli unoszenie pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Obszary, które są szczególnie narażone na zanieczyszczenia powietrza i hałas komunikacyjny, powinny zostać objęte działaniami naprawczymi, które prowadzić mają do ograniczenia zanieczyszczeń komunikacyjnych. Działania te mogą obejmować przywrócenie wymaganych standardów dróg, promowanie ruchu pieszego i rowerowego, poprawa stanu

technicznego dróg, wprowadzenie większej ilości środków transportu komunikacji zbiorowej. umiarkowanie przez teren Gminy Ożarówice przebiega droga wojewódzka nr 913 która nie została zaliczona do dróg wojewódzkich o największym średnim dobowym ruchu.

3.9.1.5 Emisja powierzchniowa

Zanieczyszczenia pochodzące z sektora bytowego, czyli lokalne kotłownie i paleniska domowe to źródła emisji powierzchniowej. Wpływ na zanieczyszczenie powietrza ma przede wszystkim rodzaj spalanej paliwa. Paliwa stałe (głównie węgiel) stosowane najczęściej w wyżej wymienionych systemach grzewczych emitują benzo(a)piren oraz pył zawieszony PM10 kilkaset razy bardziej obficie, niż paliwa gazowe. Spowodowane jest to złym stanem technicznym kotłowni węglowych oraz stosowaniem węgla o najgorszych parametrach.

W dodatku, wzrost cen paliw opałowych skłaniają do poszukiwania źródła oszczędności. Jest to powód, dla którego obserwuje się spalanie w piecach różnego rodzaju odpadów, które emitują duże ilości toksycznych zanieczyszczeń. Takie praktyki są nadal bardzo powszechne na obszarach wiejskich. Emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości to tzw. „emisja niska”. Ze względu na istnienie dużej ilości źródeł takiej emisji, monitorowanie każdego z nich nie jest możliwe. W konsekwencji niemożliwe staje się również określenie dokładnej ilości zanieczyszczeń dostających się do atmosfery.

Warto wspomnieć, że spalanie paliw naturalnych niesie za sobą również powstanie gazów spalinowych, popiołów i żużli. Skład spalin jest różny i zależy od rodzaju paliwa oraz procesu spalania, ale głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył. Jeśli chodzi o paliwa ciekłe i gazowe, większy jest udział pary wodnej w spalinach, a nawet porównywalny z ilością CO_2 . Nie ma natomiast w nich pyłów, a przypadku gazu ziemnego SO_2 .

3.9.1.6 Tlenki węgla

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska – o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

3.9.1.7 Tlenki siarki

Głównym źródłem emisji SO₂ jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O₃, który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO₃, który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

3.9.1.8 Związki organiczne

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to B(a)P, który jest związkiem silnie rakotwórczym. Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

3.9.1.9 Sadza

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

3.9.1.10 Pyły

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających 0,1 µm mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której absorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także roślin.

Powiększanie się stref występowania smogu oraz pogłębienie efektu cieplarnianego to najbardziej negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych.

W Gminie Ożarówie nie występują centralne systemy ciepłownicze, obiekty usługowe posiadają własne kotłownie lokalne, a gospodarstwa domowe ogrzewane są paleniskami piecowymi lub indywidualnymi kotłowniami głównie na paliwa stałe.

3.9.1.11 Stan powietrza

Stan jakości powietrza w województwie śląskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego.

Podział województwa na strefy Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art.87 ustawy-Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

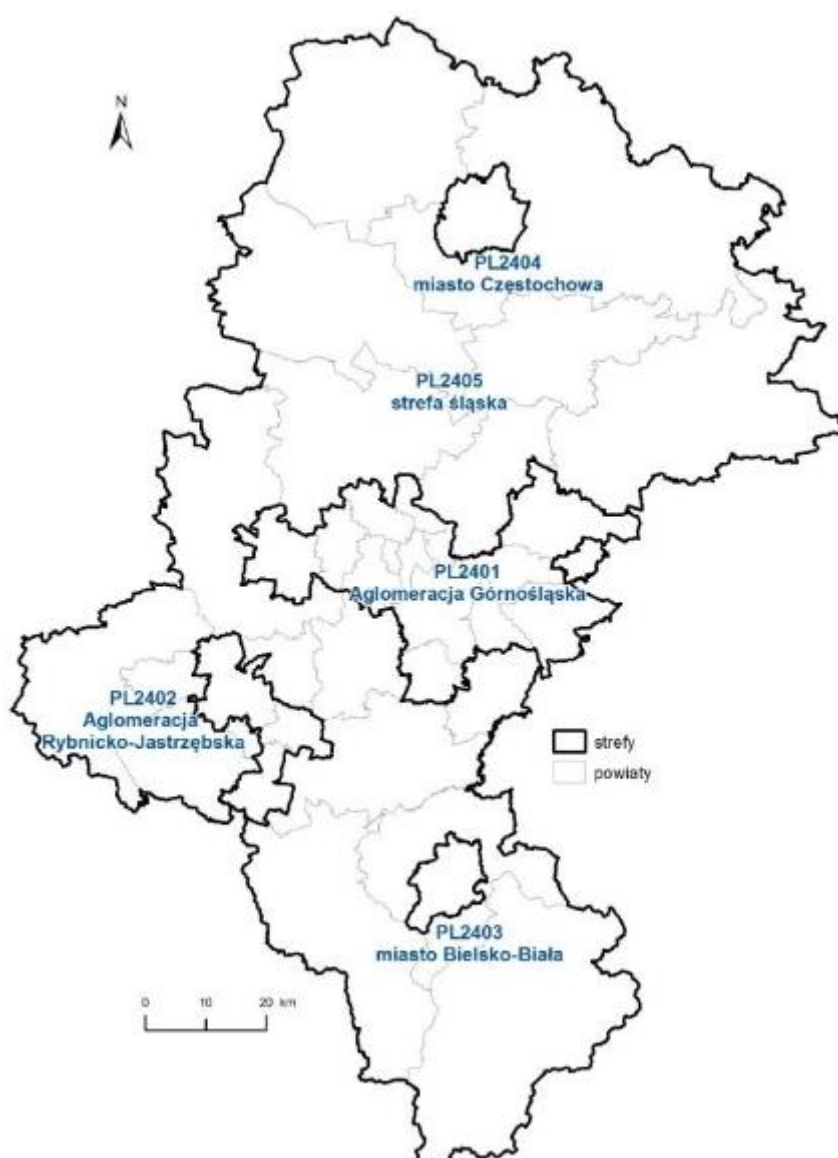
Nazwy i kody stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r. poz.914). Liczba stref w Polsce wynosi 46, wśród których jest obecnie 12 aglomeracji, 18 miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (nie będących aglomeracją) oraz 16 stref – pozostałych obszarów województw. Oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi prowadzone są w każdej z 46 stref. W ocenach pod kątem ochrony roślin uwzględnia się 16 stref ocenie tej nie podlegają strefy – aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. I strefy miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref. Strefy te zostały wymienione poniżej i przedstawione w tabeli oraz na rysunkach:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401 – obejmuje 14 miast na prawach powiatu: Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice, spośród tych miast w dziewięciu mieszka ponad 100 tys. mieszkańców;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402 – obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój;
- miasto Bielsko-Biała – kod strefy PL2403,
- strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców;
- miasto Częstochowa – kod strefy PL2404 -strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców);
- strefa śląska – kod strefy PL2405 –pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców, obejmuje 17 powiatów ziemskich:

bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko -lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców strefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	PL2401	aglomeracja górnośląska	aglomeracja	1 218	1 843 334	tak	nie
2	PL2402	aglomeracja rybnicko-jastrzębska	aglomeracja	298	289 589	tak	nie
3	PL2403	miasto Bielsko-Biała	miasto pow. 100.000 mieszk.	125	170 953	tak	nie
4	PL2404	miasto Częstochowa	miasto pow. 100.000 mieszk.	160	221 252	tak	nie
5	PL2405	strefa śląska	reszta województwa	10 532	1 998 963	tak	tak

Podział województwa śląskiego na strefy

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- stały monitoring powietrza na terenie strefy śląskiej, - warunki klimatyczne sprzyjające do rozwojowi odnawialnych źródeł energii, - dostęp do sieci gazowej, - opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, - mała ilość zanieczyszczeń pochodząca z emisji liniowej, - brak zakładów przemysłowych produkujących duże i szkodliwe substancje zanieczyszczające powietrze.	- położenie Gminy w strefie śląskiej, dla której odnotowano przekroczony poziom benzo(a)pirenu, pyłu PM10, oraz pyłu PM2,5 w powietrzu, - duża ilość indywidualnych źródeł ciepła, wykorzystujących w celach grzewczych paliwa stałe o niekorzystnych parametrach, - brak dostępu do sieci ciepłowniczej, - niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
Szanse	Zagrożenia
- rozwój nowych możliwości korzystania z odnawialnych źródeł energii - rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem OZE, - moda na ekologiczny styl życia - kampanie mające na celu uświadamianie istoty troski o środowisko, - wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, - rozwój państwowego monitoringu środowiska	- niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa, - wysokie koszty inwestycji w odnawialne źródła energii, - wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych, - zjawisko spalania odpadów w indywidualnych kotłowniach przez mieszkańców.

3.9.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

3.9.2.1 Hałas przemysłowy

Instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy i urządzenia nagłaśniające to dominujące źródła hałasu przemysłowego.

Na badanym terenie jednymi z najbardziej rozwiniętych sekcji sektora prywatnego są sekcja budownictwa oraz sekcja handlu. Na trzecim miejscu zaś figurują podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego. Sekcja budownictwa oraz sekcja przemysłowa mogą stanowić potencjalne źródło hałasu przemysłowego na terenie Gminy Ożarówce. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska co roku w Raporcie o stanie środowiska uwzględnia wyniki badań dotyczące hałasu przemysłowego. W ostatnim raporcie z roku 2019 żadna działalność przemysłowa prowadzona w Gminie Ożarówce nie została wskazana w kontekście przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu.

3.9.2.2 Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Główny źródłem hałasu komunikacyjnego w Gminie Ożarowice może być droga wojewódzka nr 913, droga krajowa nr 78, droga ekspresowa nr S1 i autostrada A1.

3.9.2.3 Badania natężenia hałasu

W latach 2016-2019 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie prowadził pomiarów monitoringowych poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Ożarowice. W 2012 r. zbadano natomiast klimat akustyczny w Międzynarodowym Porcie Lotniczym GTL Katowice S.A w Pyrzowicach. Wyniki pomiarów okazały się być w normie i nie przekraczały dopuszczalnego poziomu hałasu.

Do oceny klimatu akustycznego w rozpatrywanych rejonach badań, w sąsiedztwie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach, użyto wskaźników długookresowych, reprezentatywnych dla całego roku: L_{DWN} (dzienno-wieczorno-nocny) oraz L_N wskaźnik charakteryzujący porę nocy. Uzyskane wyniki, z monitoringowych badań hałasu lotniczego, odnoszą się do 1 pełnego tygodnia (12-19.07.2011 r.), w którym prowadzone były pomiary. W niniejszej ocenie dokonano porównań uzyskanych wartości z poziomami dopuszczalnymi odnoszącymi się do czasu odniesienia jednego roku.

Dotyczy wskaźnika L_{DWN}

Uśrednione (z okresu 1-go tygodnia) wyniki monitoringowych badań akustycznych uzyskane w sąsiedztwie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice przy którym zlokalizowano stanowiska pomiarowe, wskazują na dotrzymanie standardów akustycznych dla wskaźnika dzienno-wieczorno-nocnego L_{DWN}^{7d} .

Odnotowano indywidualne przekroczenia dobowego wskaźnika dzienno-wieczorno-nocnego L_{DWN}^{1d} . Nieznaczne przekroczenia wystąpiły dla doby akustycznej w czwartek 14 lipca oraz w niedzielę 17 lipca 2011 r. w punkcie pomiarowym PR2.

Dotyczy wskaźnika L_N

Stwierdza się natomiast przekroczenia wartości dopuszczalnej wskaźnika L_N^{7n} odnoszącego się do uśrednionej wartości z tygodniowego czasu obserwacji. Przekroczenie wskaźnika L_N^{7n} występuje dla punktu pomiarowego PR2 o 1,7 dB. W przypadku punktu pomiarowego PR3 wskaźnik ten osiąga wartość dopuszczalną 50 dB. Nie stwierdza się przekroczenia wskaźnika L_N^{7n} dla punktu pomiarowego PR4 zlokalizowanego w obszarze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przy ul. Osiedlowej w Mierzęcicach. Odnotowano indywidualne dobowe przekroczenia wskaźnika dla pory nocy L_N^{1n} .

Przekroczenia te wystąpiły w punkcie pomiarowym PR2 dla doby akustycznej w czwartek na piątek 14-15 lipca o 2,6 dB oraz z niedzieli na poniedziałek 17-18 lipca 2011 r. o 5,5 dB. Natomiast w punkcie pomiarowym PR3 odnotowano przekroczenia wskaźnika L_{n}^{1n} z wtorku na środę i z środy na czwartek 12-13-14 lipca 2011 r. odpowiednio o wielkości 1,2 dB i 2,1 dB oraz z soboty na niedzielę z 16-17 lipca 2011 r. o 2,2 dB. Powyższa ocena akustyczna jest uzasadniona dla wyżej wymienionych uwarunkowań związanych z ilością startów i lądowań, kierunkiem wykonywania tych operacji lotniczych, lokalizacją progów pasa startowego lotniska względem terenów chronionych pod względem akustycznym, miejscem lokalizacji punktów obserwacji oraz poszczególnych pór doby. Istotny wpływ na wielkość rejestrowanych wskaźników akustycznych ma fakt sposobu wykonywania operacji lotniczych związanych ze startami, lądowaniami i przelotami samolotów. W aspekcie czasu ekspozycji 7 dób pomiarowych, potwierdza się prawidłowość co do częstotliwości i kierunków operacji startów i lądowań statków powietrznych. Proces lądowania zasadniczo odbywa się na kierunku wschodnim lotniska. Ogółem stanowiło to 92,3% wszystkich operacji lotniczych na tym kierunku. Pozostałe 7,7% stanowiły operacje startów na kierunku wschodnim. Analogicznie sytuacja wystąpiła na progu pasa startowego od strony zachodniej lotniska. Najwięcej operacji startów samolotów (91,5%) odbywała się na kierunku zachodnim. Pozostała część 8,5% operacji lądowań odbywała się na kierunku zachodnim. Reasumując, udokumentowane powyżej uciążliwości hałasowe powodowane operacjami lotniczymi związanymi z lotniskiem MPL Katowice w 2011 r. w porze nocy, stanowią podstawę do podjęcia zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji i w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne (procedury lokalizacyjne) oraz właściwe zagospodarowanie przestrzenne terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie lotniska.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- brak szlaków kolejowych na terenie Gminy Ożarówice, - brak zakładów przemysłowych przekraczających dopuszczalne normy emisji hałasu.	- brak prowadzenia działań zapobiegawczych w zakresie ochrony przed hałasem, - brak stałej kontroli natężenia hałasu komunikacyjnego.

Szanse	Zagrożenia
- nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków),	- rozwój komunikacji, - zły stan techniczny pojazdów, - zakłady przemysłowe stanowiące potencjalne źródło emisji hałasu, - wysokie koszty rozbudowy transportu niezagrożającego środowisku naturalnemu.

3.9.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło

niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

Sieci i urządzenia wysokiego, średniego i niskiego napięcia

Cały obszar Gminy Ożarówice jest zelektryfikowany. Do miejscowości na terenie jednostki energia elektryczna dostarczana jest z Głównych Punktów Zasilania z Będzina liniami napowietrznymi średniego napięcia SN 15 kV. Energia do gospodarstw domowych jest w dalszej kolejności doprowadzana poprzez linie energetyczne niskiego napięcia nn 0,4 kV. Występują również linie wysokiego napięcia WN 110kV. Obecność linii energetycznych może mieć wpływ zwiększenie emisji promieniowania elektromagnetycznego, w Gminie Ożarówice występują linie wysokiego napięcia, które w największym stopniu mają wpływ na to promieniowanie.

Gmina Ożarówice jest zasilana w energię elektryczną poprzez sieć i Główne Punkty Zasilania własności i w eksploatacji TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Będzinie. Jak wynika z informacji podanych przez dostawcę na terenie gminy nie ma żadnego źródła odnawialnej energii do wytwarzania energii elektrycznej (ogniwa fotowoltaiczne), która byłaby sprzedawana komercyjnie.

Instalacje elektromagnetyczne

Na terenie Gminy Ożarówice nie znajdują się żadne stacje bazowe telefonii komórkowej.

Ponadto w ostatnich latach rozwinęły się również nowe technologie, które emitują pola elektromagnetyczne do środowiska. Są to m.in. urządzenia Wi-fi, umożliwiające dostęp do sieci internetowej. Warto wspomnieć o planach budowy sieci 5G w Polsce. Główną korzyścią korzystania z sieci 5 generacji jest znaczne zwiększenie szybkości przesyłania danych. Możliwości stwarzane przez sieć 5G związane są jednak z zagrożeniami wynikającymi z większym wystawieniem społeczeństwa na działanie pola elektromagnetycznego.

Do większych źródeł promieniowania na terenie Gminy Ożarówice należą:

- stacje radiokomunikacyjne – tabela poniżej.

Lp.	Lokalizacja stacji	Przeznaczenie stacji
1	Celiny, ul. Męczenników	system punkt-punkt (radiolinia)
2	Celiny, ul. Strażacka 2	system punkt-punkt (radiolinia)
3	Ossy, ul. Strażacka 2	system punkt-punkt (radiolinia)
4	Ożarowice, ul. Dworcowa 15	system punkt-punkt (radiolinia)
5	Ożarowice, ul. Szkolna 10	system punkt-punkt (radiolinia)
6	Pyrzowice, dz. nr 497/44	system punkt-punkt (radiolinia)
7	Pyrzowice, ul. Centralna 5	system punkt-punkt (radiolinia)
8	Pyrzowice, ul. Wolności 46	system punkt-punkt (radiolinia)
9	Pyrzowice, ul. Wolności 90, Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice	telefonii komórkowa
10	Pyrzowice, ul. Wolności 90, Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice	system punkt-punkt (radiolinia)
11	Tapkowice, ul. Kopernika 2	system punkt-punkt (radiolinia)
12	Zendek, ul. Główna 118	system punkt-punkt (radiolinia)

Badania PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Według informacji uzyskanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w latach 2018-2019 nie prowadzono pomiarów poziomów PEM na terenie Gminy Ożarowice. W roku 2018, podobnie jak w latach poprzednich, w trakcie badań na obszarze Śląska w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM.

Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
- bardzo mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych,	- brak punktów pomiarowych pól elektromagnetycznych na badanym obszarze, - obecność linii energetycznych niskiego, średniego i wysokiego napięcia, - brak pomiarów poziomów PEM na terenie Gminy Ożarówice.
Szanse	Zagrożenia
- uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, - modernizacja sieci energetycznych przez operatora, - regulacje prawne dotyczące dopuszczalnych poziomów PEM.	- niska świadomość społeczna odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka, - planowana budowa i rozwój sieci 5G w Polsce, - rozbudowa infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne wzdłuż szlaków komunikacyjnych – zwiększenie potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego, - wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet).

3.9.4 Gospodarowanie wodami

3.9.4.1 Wody powierzchniowe

Gmina Ożarówice leży w zlewni rzeki Brynicy. Powierzchnia gruntów pod wodami stanowi 0,06 % powierzchni Gminy ogółem. Na terenie przedmiotowej jednostki brak jest naturalnych jezior. Sieć wód powierzchniowych nie jest więc rozwinięta.

Tereny Gminy Ożarówice położone są w zlewni rzeki Brynicy, należącej do zlewni Małej Wisły. Brynica stanowi prawy, przy tym główny dopływ Czarnej Przemszy. Bierze swój początek w Mysławie, na wysokości 350 m n.p.m., uchodzi w Mysłowicach przy granicy z Katowicami i Sosnowcem. Płyne przez Bobrowniki, Piekary Śląskie, Wojkowice, Czeladź, Siemianowice Śląskie, Świerklaniec, Katowice, Sosnowiec i Mysławice. Długość Brynicy

wynosi ok. 55 km, powierzchnia dorzecza - 482,7 km². Przez teren Gminy Ożarówice przepływają również:

- ciek Ożarówicki - bierze początek na zachód od drogi ekspresowej S-1 i uchodzi do Brynicy. Powierzchnia zlewni cieków wynosi około 30,2 km². Dolina cieków jest płaska i podmokła, jej szerokość dochodzi miejscami do 1000 m. Drenowana jest licznymi rowami melioracyjnymi. Ciek przepływa przez tereny rolnicze, użytkowane głównie jako łąki kośne.
- ciek Cieczówka – uchodzi do Brynicy w 40,5 km jej biegu. Zlewnia cieków zajmuje powierzchnię 14,9 km, długość koryta wynosi około 5,5 km. Ciek przepływa głównie przez obszary użytkowane rolniczo, odwadniane przez sieć rowów melioracyjnych.
- ciek Trzonka - uchodzi do Brynicy w 41,4 km jej biegu. Ciek ma długość około 13 km a jego zlewnia zajmuje powierzchnię 28,4 km². Koryto cieków jest umocnione faszyną, a lokalnie płytami betonowymi. Dno doliny drenowane jest szeregiem rowów melioracyjnych.

Gmina Ożarówice nie posiada na swoim terenie większych zbiorników wodnych. Gmina graniczy ze zbiornikiem Kozłowa Góra zlokalizowanym w Świerkłańcu.

3.9.4.2 Wody podziemne

Jednym z ważniejszych zadań polityki państwa jest ochrona wód podziemnych przed ich degradacją, dlatego już na poziomie samorządu gminnego zapobieganie zanieczyszczeniom tych wód stanowi ważny priorytet.

Zasoby wód podziemnych ściśle związane są z występującym na obszarze powiatu tarnogórskiego Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych nr 327 (GZWP 327) o nazwie Lubliniec- Myszków.

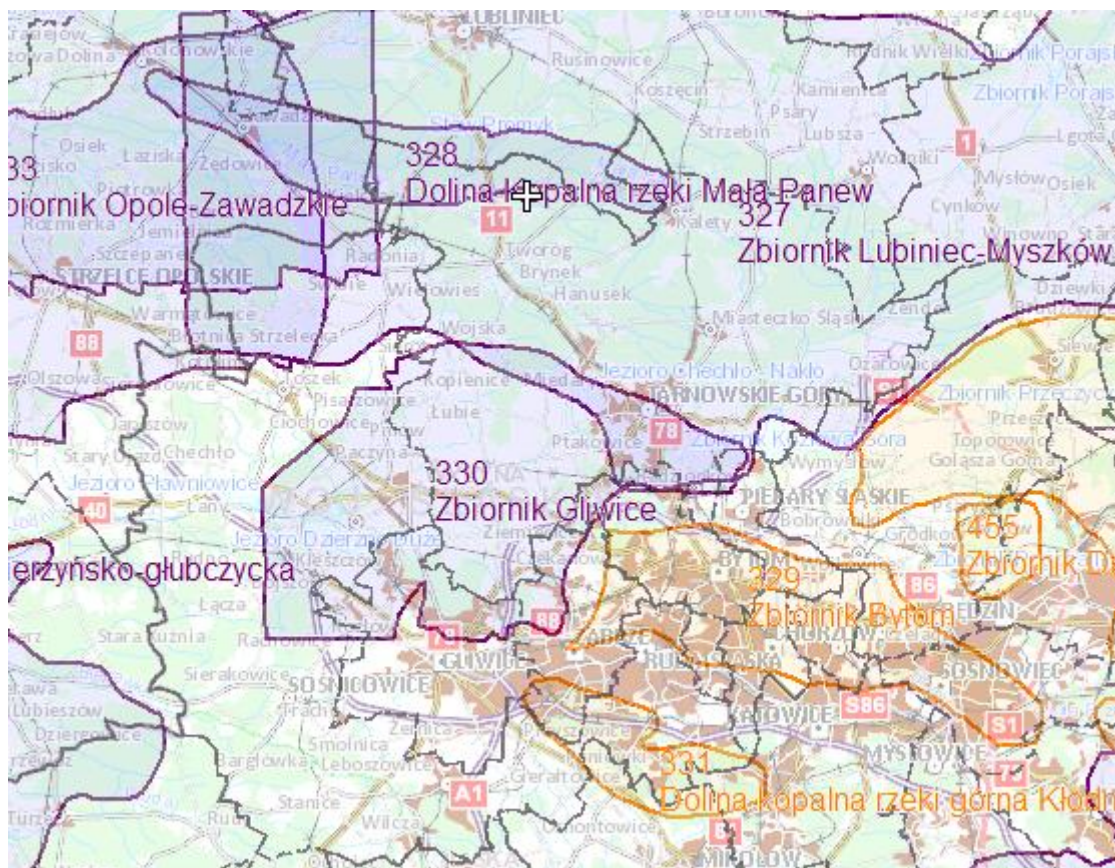
Poziom wodonośny zbiornika jest zasilany bezpośrednio opadami na wychodniach, oraz pośrednio poprzez przesączanie z innych warstw. Zbiornik w wysokim stopniu jest zagrożony przesiąkaniem zanieczyszczeń z powierzchni.

- Na terenie Gminy Ożarówice znajdują się następujące większe ujęcia wód podziemnych:
- w Pyrzowicach składające się z dwóch studni głębinowych. Studnia S -1 odwiercona została w 1970 r., jej głębokość wynosi 43 metry, a udokumentowane zasoby eksploatacyjne tej studni wynoszą 108 m³/h. Obok znajduje się druga studnia S-2 odwiercona w 1976 r. na głębokość 33 m, przy udokumentowanej wydajności 115 m³/h. Roczny pobór wody z ujęcia w Pyrzowicach wynosi 230 tys. m³, co na dobę stanowi 628 m³.
 - w Tapkowicach składające się z jednej studni głębinowej. Studnia S -1 odwiercona została w 1970 r., jej głębokość wynosi 58 metrów, a udokumentowane zasoby eksploatacyjne tej

studni wynoszą 10,8 m³/h. Roczny pobór wody z tego ujęcia wynosi 2 665 m³ co na dobę stanowi 7,3 m³.

Wody pobierane z ww. ujęć jako, że są przeznaczone w dużej części do zaopatrzenia wodę ludności gminy są regularnie poddawane badaniom jakości.

Mapa głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce – fragment

Stan środowiskowy wód podziemnych w Polsce określa się przy użyciu trzech wskaźników tj. : jakości chemicznej, stanu zasobów oraz położenia zwierciadła wody.

Jakość chemiczna wód podziemnych zbiornika 327 w punkcie nr 0081 (zlokalizowanym na obszarze Gminy Ożarów m. Zendeck) w 2019 r. była poddana analizie przez WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na podstawie przeprowadzonych badań, wody podziemne w tym punkcie badawczym zakwalifikowano do III klasy czystości (w latach 2016 - 2019 do klasy IV).

3.9.4.3 Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie Gminy Ożarówice należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy.

Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego.

Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogenych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników.

Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

Zagrożenie powodziowe

Według Mapy Zagrożenia Powodziowego na terenie Gminy Ożarówice nie występuje zagrożenie powodziowe.

Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
- monitoring jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy Ożarówice, - brak zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Ożarówice,	- zły stan wód, - brak stałych pomiarów jakości jednolitej części wód powierzchniowych, - występowanie obszarów zagrożonych wpływem azotu z terenów rolniczych (OSN).
Szanse	Zagrożenia
- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, - utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie	- występowania obszarowych form ochrony przyrody wpływających na ograniczenia inwestycyjne w zakresie gospodarowania wodami, - Zmiany klimatu wpływające na zjawiska występowania susz, bądź gwałtownych deszczy.

3.9.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na danym obszarze istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

3.9.5.1 Sieć wodociągowa

Cały obszar Gminy Ożarowice posiada dostęp do sieci wodociągowej. Długość czynnej sieci wodociągowej w roku 2020 wynosiła 130,6 km. Średnie zużycie wody na mieszkańca w skali roku wynosi około 48,5 m³. Na terenie Gminy Ożarowice zdarzają się awarie sieci wodociągowej – utrzymują się one jednak na niskim pojedynczym poziomie w ciągu roku.

Warto wspomnieć, że Uchwałą Nr XLII/475/2018 Rada Gminy Ożarowice w dniu 19 października przyjęła zmiany Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Samorządowego Zakładu Budżetowego – Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach na lata 2018-2024.

Jakość wody dostarczanej mieszkańcom Gminy Ożarowice monitorowana jest przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu. Ostatnia udostępniona ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia dotyczyła roku 2020 i według niej woda dostarczana wodociągami znajdującymi się na terenie Gminy Ożarowice nie przekroczyła dopuszczalnych wartości parametrów.

Zaopatrzenie w wodę ludności Gminy Ożarowice jest prowadzone przez następujące instytucje:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach – zaopatruje w wodę sołectwa Tąpkowice, Niezdara i Ossy. Woda pochodzi ze Stacji Uzdatniania Wody Bibiela.
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach - zaopatruje w wodę mieszkańców sołectw Ożarowice, Pyrzowice, Celiny i Zendek oraz Niezdara, Ossy i Tąpkowice. Woda pochodzi z ujęć zlokalizowanych w Pyrzowicach oraz Tąpkowicach, a także jest zakupowana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. – 77% procent wody pochodzi z ujęć własnych, pozostałe 33% jest kupowane.

Woda z ujęcia w Pyrzowicach jest podawana do sieci bez uzdatniania. W okresie letnim woda jest profilaktycznie poddawana dezynfekcji. Woda z ujęcia w Tąpkowicach ze względu na wysoki poziom azotanów jest mieszana z wodą zakupowaną u GPW S.A. Katowice w celu

osiągnięcia wymaganych parametrów dla wody pitnej. Profilaktycznie po każdej awarii jest poddawana dezynfekcji.

Aktualnie 100% mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci wodociągowej.

Sieć wodociągowa zlokalizowana na terenie Gminy Ożarowice jest bardzo zróżnicowana pod względem użytych materiałów, z których została wybudowana. Najstarsze sieci zlokalizowane na terenie Gminy Ożarowice pochodzą z lat 70-tych ubiegłego wieku. Materiał, z którego został wybudowany wodociąg — żeliwo, stal jest bardzo awaryjny, szybko ulega korozji. Sieci wodociągowe w latach późniejszych budowane były z rur PCV. Takie materiały, są odporne na korozję wewnętrzną i zewnętrzną i nie wymagają dodatkowych powłok ochronnych. Rury PCV w łatwy sposób były montowane i bez konieczności użycia specjalistycznego sprzętu.

Obecnie Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach realizuje inwestycje związane z budową sieci wodociągowych z wykorzystaniem rur PE - HD.

Przewody wodociągowe wykonane z materiałów PE odznaczają się wysokimi parametrami fizykochemicznymi.

3.9.5.2 Sieć kanalizacyjna

Według dostępnych danych do sieci kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Ożarowice w skład której wchodzi:

- Gmina Ożarowice z miejscowościami:

- a.) Niezdara,
- b.) Tąpkowice,
- c.) Ossy,
- d.) Ożarowice,
- e.) Zendek,
- f.) Pyrzowice,
- g.) Celiny,
- h.) Międzynarodowy Port Lotniczy KATOWICE w Pyrzowicach

- Gmina Mierzęcice z miejscowościami:

- a.) Mierzęcice,
- b.) Nowa Wieś,
- c.) Zawada,
- d.) Toporowice,

- e.) Przeczyce,
- f.) Boguchwałowice,
- g.) Sadowie,
- h.) Najdziszów,
- i.) Mierzęcice Osiedle
- Gmina Miasteczko Śląskie z miejscowościami:
 - a.) Brynica,
 - b.) Bibiela

w 2020 roku odprowadzono 469 tys. m³ ścieków.

Na terenie aglomeracji Ożarowice znajduje się 159,68 km zbiorczej sieci kanalizacyjnej w tym 122,56 km sieci grawitacyjnej. Nie planuje się budowy nowej sieci kanalizacyjnej.

Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji Ożarowice wynosi **13 473 RLM** i uwzględnia ścieki pochodzące:

- od stałych mieszkańców aglomeracji tj. 10 904 osoby, gdzie 1 RLM aglomeracji odpowiada jednemu stałemu mieszkańcowi aglomeracji,
- od osób czasowo przebywających w aglomeracji tj. 2 315 osoby, gdzie 1 RLM odpowiada jednemu czasowo zameldowanemu mieszkańcowi aglomeracji,
- mieszkańców korzystających z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych (przedomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe) tj. 254 osoby, gdzie 1 RLM odpowiada jednemu mieszkańcowi aglomeracji.

Ścieki z obszaru aglomeracji Ożarowice oczyszczane są na oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Ożarowice przy ulicy Tarnogórskiej 67 o średniej przepustowości 2 500 m³/dobę. Aktualne obciążenie oczyszczalni ścieków to 1 269,54 m³/dobę.

Średnia dobową ilość ścieków komunalnych powstających na terenie aglomeracji Ożarowice wynosi 1 269,54 m³/dobę. Skład jakościowy surowych ścieków komunalnych powstających na terenie aglomeracji to:

- BZT₅ = 360 mgO₂/l,
- ChZT_{cr} = 851 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna = 328 mg/l,
- Fosfor ogólny = 11 mgP/l,
- Azot ogólny = 124 mgN/l.

Ścieki z kanalizacji sanitarnej są odprowadzane do Oczyszczalni Ścieków w Ożarowicach, która powstała w 2015 r. i przyjmuje ścieki z gmin Ożarowice, Mierzęcice oraz częściowo z obszaru gminy Miasteczko Śląskie. W skład oczyszczalni wchodzi:

- budynek administracyjno-socjalny,
- budynek techniczny,
- zbiornik oczyszczalni ścieków Z1 i Z2,
- zbiornik oczyszczalni ścieków ZZ,
- komora retencyjna zbiornika ZZ,
- biologiczne reaktory sekwencyjne,
- zbiornik retencyjny ścieków dowożonych,
- pompownia PI i P2.

Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, - prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, - dobre wyposażenie w sieć wodociągową Gminy Ożarowice.	- niedostateczne wyposażenie obszaru w sieć kanalizacyjną, - korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych; - obecność zbiorników bezodpływowych w niedostatecznym stanie technicznym; - niewystarczająca wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków.
Szanse	Zagrożenia
- rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnej - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej.	- niewłaściwe zagospodarowanie powstałych nieczystości ciekłych przez mieszkańców niemających dostępu sieci kanalizacyjnej, - awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników.

3.9.6 Budowa geologiczna

Obszar Gminy Ożarowice położony jest na północnym krańcu Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, które w tej części budują utwory karbonu górnego produktywnego, reprezentowane przez warstwy brzeżne. Pod względem litograficznym są to iłowce, piaskowce i mułowce z cienkimi (do 1 m miąższości) podkładami węgla. Utwory karbonu występują

blisko powierzchni i przykrywa je niezbyt gruby kompleks utworów triasu i jury. Trias pokrywa ciągłą warstwą utwory karbonu. Reprezentowany jest głównie przez dolne piętro triasu – pstry piaskowiec i tylko dolną część środkowego triasu – wapienia muszlowego. Brak jest przeważającej części triasu środkowego i górnego. Utwory triasowe występują bezpośrednio na powierzchni terenu. Teren Gminy Ożarówice objęty jest zasięgiem dużej wychodni utworów triasowych. W Ożarówicach i Pyrzowicach utwory triasu zalegają znacznie niżej i osiągają większą miąższość. Wykształcone są w postaci wapieni dolomitycznych i dolomitów leżących na pstrych i czerwonych ilach z wkładkami piasków. Jedynie w okolicach Zendka i Celin występują wapienie gogolińskie należące do wapienia muszlowego.

Skąły serii retu w postaci wapieni piaszczystych dolomitów marglistych budują ciąg wzgórz między Niezdarą a Sączowem, pasmo wzniesień położone wzdłuż linii kolejowej oraz wzgórz w Pyrzowicach i Zendku. Występują także w podłożu lotniska w Pyrzowicach. Podobny charakter ma seria wapienia muszlowego dolnego w Zendku, zbudowana z wapieni płytowych,

Na nierównej powierzchni trasy w Gminie Ożarówice zalegają duże płyty utworów jurajskich o grubości około 15 m. Wykształcone są w postaci niejednorodnych i zmiennych warstw ilów, glin, piaskowców, żwirów oraz zwietrzelin piaskowców i zlepieńców, miejscami glin ogniotrwałych. Całą powierzchnię triasu pokrywa 2-3 m płaszcz zwietrzelin gliniastych i kamieniastych. Najmłodszą pokrywę tworzą utwory czwartorzędowe reprezentowane przez osady wodnolodowcowe i rzeczne o zróżnicowanej miąższości

3.9.6.1 Ukształtowanie powierzchni

Gmina Ożarówice znajduje się w granicach dwóch regionów: Doliny Małej Panwi (w tym Brynicy) i Progu Środkowotriasowego. O ile próg środkowotriasowy dzieli się na szereg piaskowców i kotlin o tyle Dolina Małej Panwi i Brynicy stanowi rozległą i monotonną równinę. Obszar gminy wykazuje zróżnicowane ukształtowanie powierzchni. Teren łagodnie opada w kierunku południowym.

Rzeźba powierzchni na obszarze gminy nawiązuje wyraźnie do budowy geologicznej obszaru. Ciąg wzgórz, których trzon stanowią odporne na niszczenie warstwy triasowe (dolomity i wapienie), biegnące równolegle do siebie, oddzielone są obniżeniami dopływów Brynicy. Wierzchowiny wzniesień zalegają na różnych wysokościach: około 300 m n.p.m (rejon Zendka), 300-310 m n.p.m (Ożarówice, Pyrzowice), do 340 m n.p.m. (Tąpkowice). Opadają one łagodnymi zboczami o wysokości około 5-10 m ku sąsiadującym obniżeniom

dolinnym Trzoni, Czeczówki i Potoku Ożarówickiego stokami denudacyjnymi o wysokości około 50 m. W północnej części gminy (Dolina małej Panwi) występuje rzeźba o cechach falistej równiny, a nachylenia stoków nigdzie nie przekraczają 5°.

Należy także zwrócić uwagę na występujące na obszarze Gminy Ożarowice procesy krasowe z okresu trzeciorzędu. Uwidocznione są one na mapach jako zagłębienia bezodpływowe o bardzo zróżnicowanych wielkościach powierzchni. Zapadliska te wypełnione zostały następnie różnymi utworami (rumosz, piaski, żwiry, ropy). Obecnie pełnią one rolę zagłębień chłonnych, którymi odbywa się transport materiału drobnoziarnistego z powierzchni do znajdujących się w podłożu szczelin i korytarzy krasowych. Miejsca te charakteryzują się niestabilnością powierzchni topograficznej, na co wskazuje wykształcenie się (reprodukowanie) zagłębień na powierzchni utworów czwartorzędowych. Ich identyfikacja jest możliwa tylko przy wykonaniu wierceń geotechnicznych lub wykopów. Przy wykonywaniu rozpoznania geotechnicznego pod większe obiekty kubaturowe należy zwrócić szczególną uwagę na możliwości wystąpienia form krasowych.

Wykształcona w sposób naturalny rzeźba ulega zmianom na skutek gospodarczej działalności człowieka. Zmiany te spowodowane zostały przez:

- budowę dróg i kolei,
- przygotowania rozległych zwartych powierzchni pod lotnisko i infrastrukturę towarzyszącą,
- regulacje i obwałowanie rzek i potoków oraz meliorację, a także budowę zbiornika wodnego Kozłowa Góra,
- wydobywanie powierzchniowe (w dość odległej przeszłości) kamienia wapiennego, piasku (żwiru), gliny jako materiału budowlanego,
- współczesny rozwój zagłębień krasowych związany z migracją wód podziemnych wskutek wytworzenia się leja depresyjnego ujęć wodnych w Bibieli.

3.9.6.2 Zasoby surowców mineralnych

Gmina Ożarowice zlokalizowana jest poza terenami i obszarami górniczymi oraz poza zasięgami udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

3.9.6.3 Gleby

Dominującym typem gleb na terenie Gminy Ożarowice są gleby bielcowe i pseudobielcowe, które zajmują około 45 % użytków rolnych. Gleby te powstały głównie z piasków i są bardzo ubogie w składniki pokarmowe. Czarne ziemie zajmują około 24 %

użytków rolnych. Gleby te wytworzyły się na piaskach, w obniżeniach terenu w warunkach dużego uwilgotnienia, przy udziale roślinności łąkowej. Przydatność rolnicza czarnych ziem uwarunkowana jest głównie warunkami wodnymi. Rędziny stanowią około 21 % użytków rolnych obszaru gminy i występują głównie w jej południowej części w partiach stokowych lub grzbietowych wzniesień Garbu Tarnogórskiego. Wykształciły się one na wapieniach trasowych jako średnio głębokie, słabo szkieletowe rędziny brunatne. Gleby brunatne na obszarze Gminy Ożarowice mają niewielki udział – gleby brunatne właściwe zajmują około 3 % powierzchni a gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne około 2,5 %. Gleby te wykazują zróżnicowaną przydatność rolniczą. Występowanie gleb organicznych (około 1 % użytków rolnych) jest ograniczone głównie do dolin cieków: Trzoni i potoku Ożarowickiego.

Na obszarach dolin rzek i potoków oraz w miejscach podmokłych i zagłębionych znajdują się gleby torfowo – mułowe. W miejscach gdzie utwory trasowe zalegają płytko, spotykane są także rędziny brunatne, wytworzone ze skał wapiennych, zawierające w poziomie próchnicznym pewną ilość odłamków skały macierzystej, na które nakłada się proces brunatnienia, uwarunkowany chemicznym wietrzeniem skał wapiennych zawierających części krzemianowe.

Gleby brunatne wytworzone z piasków słabo gliniastych całkowitych i niecałkowitych, na przepuszczalnym podłożu lub na wapieniach, oraz wytworzone z piasków gliniastych zalegających na piasku luźnym lub słabi gliniastym należą do klasy V w bonitacyjnej klasyfikacji gleb (gleby orne słabe). W zależności od stosunków wodnych zalicza się je do kompleksu gleb żytnich słabych lub zbożowo – pastewnych słabych.

Według dostępnych danych statystycznych aktualne użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Ożarowice przedstawia się następująco:

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Ożarowice

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
1	2	3
Powierzchnia gruntów	4 588	100
Użytki rolne razem w tym:	3 099	67
Grunty orne	1 635	35
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	638	14

Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

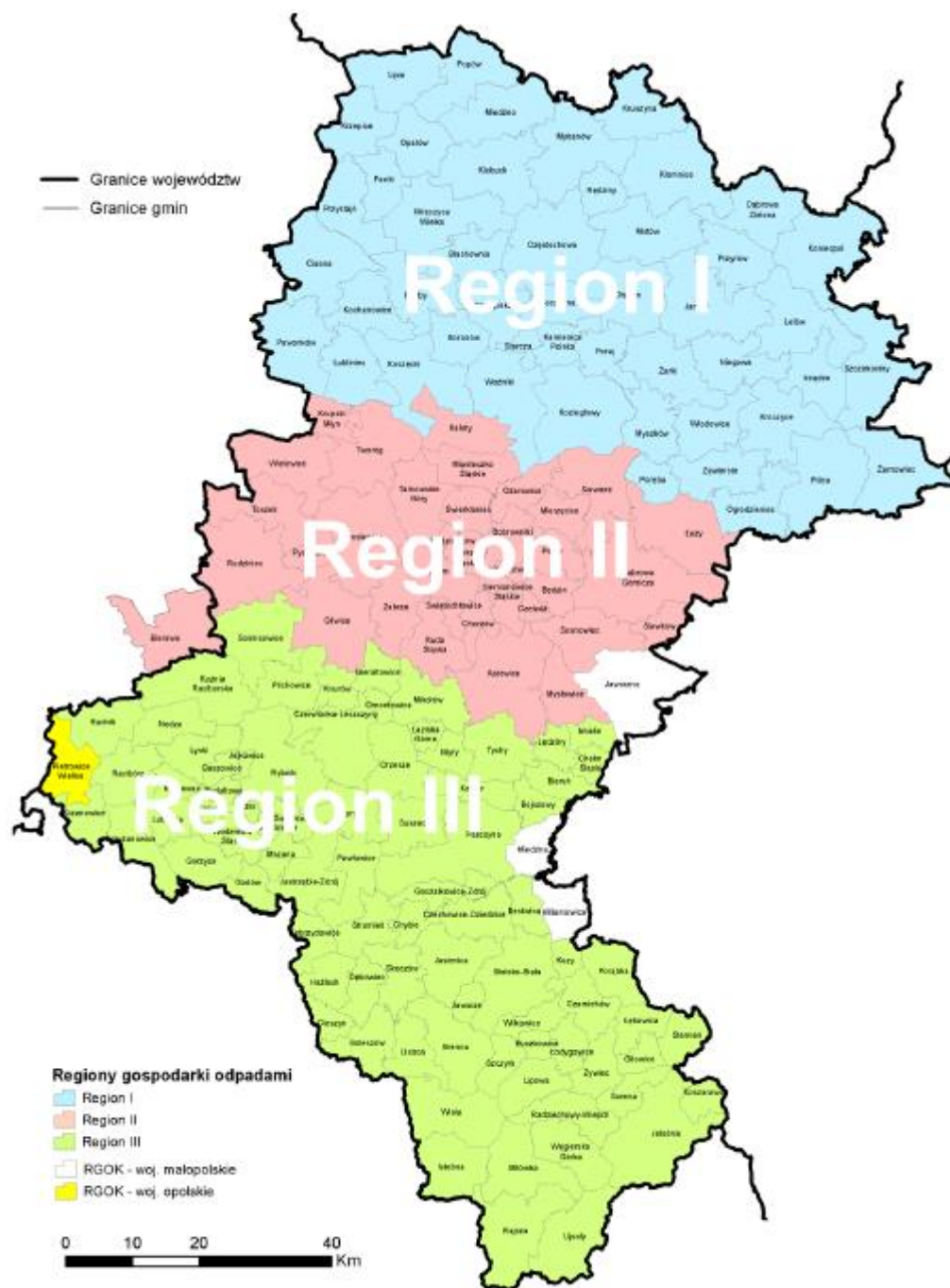
Mocne strony	Słabe strony
- brak terenów osuwiskowych,	- przekształcenie terenu związane z eksploatacją złóż surowców naturalnych.
Szanse	Zagrożenia
- rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, prace badawcze PIG wpływające na odpowiednie rozpoznanie terenów.	- mogące wystąpić osuwiska związane z eksploatacją złóż surowców naturalnych, - presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin.

Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

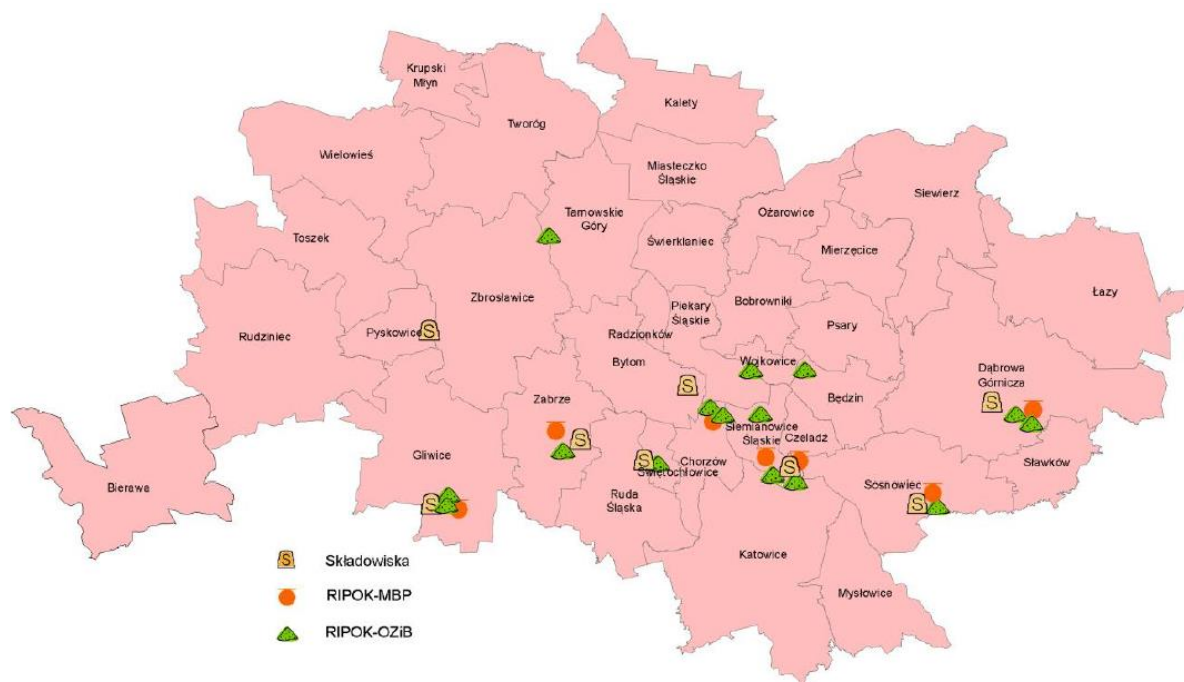
Mocne strony	Słabe strony
- mała degradacja gleb spowodowana działalnością przemysłową.	- zanieczyszczenie gleb spowodowane uprawianiem rolnictwa, - brak stałego monitoringu jakości gleb, - występujące gleby o niskiej wartości rolniczej.
Szanse	Zagrożenia
- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, - stopniowa likwidacja szamb i rozwój sieci kanalizacyjnej, - popularyzacja działań ekologicznych. - restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców, oraz rolników wpływające na zapobieganie skażeniu gleb - eliminacja nie koncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych.	- postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, - wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie, - zagrożenie jakości gleb z uwagi na działalność rolniczą (degradacja chemiczna i biologiczna).

3.9.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Racjonalna gospodarka odpadami oraz dążenie do zmniejszania ich ilości jest bardzo istotnym aspektem w kontekście ochrony środowiska. W celu ograniczenia niewłaściwego postępowania z odpadami powstał Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022. Ustanowiono w nim 3 regiony gospodarki odpadami komunalnymi. Gmina Ożarówice należy do Regionu II.

Podział Województwa Śląskiego na Regiony

Region II do którego należy Gmina Ożarówice

Gminy wchodzące w skład Regionu II: Bierawa (woj. opolskie), Będzin, Bobrowniki, Bytom, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Kalety, Katowice, Krupski Młyn, Łazy, Miasteczko Śląskie, Mierzęcice, Mysłowice, Ożarówice, Piekary Śląskie, Psary, Pyskowice, Radzionków, Ruda Śląska, Rudziniec, Siemianowice Śląskie, Siewierz, Sławków, Sosnowiec, Świerklaniec, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Toszek, Tworóg, Wielowieś, Wojkowice, Zabrze, Zbrosławice

2014 rok	Liczba ludności wg GUS [osób]		2 021 124	
	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych [kg/M/rok]		341	
	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych łącznie z OBiR [kg/M/rok]		369	
	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych [Mg]		688 930	
	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych łącznie z OBiR [Mg]		746 299	
	Masa odebranych i zebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]		491 463	
	Masa odebranych i zebranych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]		347 289	
	w tym masa odebranych i zebranych odpadów kuchennych organicznych [Mg]		161 201	
	w tym masa odebranych i zebranych odpadów zielonych [Mg]		33 517	
Rodzaj instalacji	Liczba instalacji w:		Moc przerobowa [Mg/rok] / Pojemność pozostała do wypełnienia [m ³] w:	
	2014 r.	2016 r.	2014 r.	2016 r.
RIPOK-MBP	4	7	257 000 w części mechanicznej, 107 751 w części biologicznej	506 750 w części mechanicznej, 272 700 w części biologicznej
RIPOK-OZiB	2	15	5 800*	147 000*
Składowiska	1 (RIPOK)	8	518 780	1 488 740

* - zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi dla kodów 20 01 08 i 20 02 01

Wykaz RIPOK-OZiB w Regionie II w roku 2016

Lp.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Moc przerobowa instalacji (MPI) oraz dla odp. o kodach (MPK) 20 01 08, 20 02 01 [Mg/rok]
1	P.H.U. „SOWEX” Sp. z o.o., ul. Stalowa 3/6a, 41-200 Sosnowiec	ul. Sadowskiego, 41-948 Piekary Śląskie	MPI – 5 000 MPK – 5 000
2	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze	ul. Cmentarna 19f, 41-800 Zabrze	MPI – 33 000 MPK – 33 000
3	Przedsiębiorstwo Składowania i Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Zwycięstwa 36, 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka, 44-100 Gliwice	MPI – 42 799 MPK – 6 000
4	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach, ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	Świętochłowice, teren składowiska odpadów, rejon ul. Wojska Polskiego	MPI – 3 000 MPK – 2 800
5	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Grenadierów 21, 41- 216 Sosnowiec	ul. Grenadierów, 41-200 Sosnowiec	MPI – 3 000 MPK – 3 000
6	REMONDIS Tamowskie Góry Sp. z o.o., ul. Nakielska 1-3, 42-600 Tamowskie Góry	ul. Łaryszowska, 42-600 Tamowskie Góry	MPI – 21 000 MPK – 21 000
7	BM Recykling Sp. z o.o., ul. Tkacka 30, 34-120 Andrychów	ul. Konopnickiej 11, 41-100 Siemianowice Śląskie	MPI – 5 000 MPK – 5 000
8	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Katowicach Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Miłowicka 7a, 40-312 Katowice	MPI – 60 000 MPK – 10 000
9	ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Starocmentarna 2, 41-300 Dąbrowa Górnicza	ul. Główna 144A, 42-530 Dąbrowa Górnicza	MPI – 60 250 MPK – 10 400
10	RSP Maciejkowice, ul. Antoniów 1, 41-508 Chorzów	ul. Antoniów 1, 41-508 Chorzów	MPI – 20 000 MPK – 15 000
11	Zakład Usług Komunalnych Halina Kotuła, ul. Wolności 28a, 42-500 Będzin	ul. Kempy 112, 42-506 Będzin	MPI – 67 490 MPK – 10 000
12	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna, PROMIEN”, ul. Główna 91, 42-530 Dąbrowa Górnicza	ul. Główna 91, 42-530 Dąbrowa Górnicza	MPI – 23 800 MPK – 800
13	FIRMA USŁUG EKOLOGICZNYCH KRYSTYNA ŻĄDŁO, ul. Obrońców Westerplatte 100, 40-335 Katowice	ul. Srokowiecka 16, 41-100 Siemianowice Śląskie	MPI – 7 500 MPK – 7 500
14	PTS ALBA Sp. z o.o., ul. Bytkowska 15, 41-503 Chorzów	ul. Brzezińska, 41-503 Chorzów	MPI – 3 500 MPK – 3 500
15	Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o., ul. Kaszubska 2, 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice	MPI – 51 500 MPK – 14 000
15	Razem Region II		MPI – 406 839 MPK – 147 000

Źródło: opracowanie IETU na podstawie danych UM oraz wydanych decyzji administracyjnych

Masa OUB wytworzonych, dopuszczonych do składowania oraz do zagospodarowania poza składowaniem w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	1995 r.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Masa wytworzonych OUB	Mg	345 771	351 320	355 066	358 618	358 424	356 103	360 749
Poziom odpadów dopuszczonych do składowania	%	100	45	40	35	35	35	35
Masa odpadów dopuszczonych do składowania	Mg	345 771	158 094	142 026	125 516	125 448	124 636	126 262
Masa odp. do zagospodarowania poza składowaniem	Mg	0	193 226	213 040	233 102	232 976	231 467	234 487

Źródło: opracowanie IETU

Proгноza masy odpadów PMTS przewidywanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg	296 292	299 176	301 890	301 574	299 032	303 068
Zakładany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia	%	38	42	50	60	78	80
Masa przewidziana do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia	Mg	112 591	125 654	150 945	180 944	233 245	242 455

Źródło: opracowanie IETU

Proгноza masy odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidywanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	59 685	62 095	64 604	65 904	69 962	71 370
Zakładany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	%	42	50	70	78	100	100
Masa przewidz. do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	Mg/rok	25 068	31 048	45 223	51 405	69 962	71 370

Źródło: opracowanie IETU

Prognoza masy odpadów kuchennych organicznych przewidywanych do prowadzenia recyklingu organicznego w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	163 042	164 737	166 338	166 500	164 496	166 350
Zakładany poziom recyklingu organicznego	%	25	40	48	56	68	70
Masa przewidziana do recyklingu organicznego	Mg/rok	40 761	65 895	79 842	93 240	111 858	116 445

Zródło: opracowanie IETU

Prognoza masy odpadów zielonych przewidywanych do prowadzenia recyklingu organicznego w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	34 533	35 546	36 563	36 936	37 355	37 777
Zakładany poziom recyklingu organicznego	%	100	100	100	100	100	100
Masa przewidziana do recyklingu organicznego	Mg/rok	34 533	35 546	36 563	36 936	37 355	37 777

Zródło: opracowanie IETU

Prognoza masy odpadów wielkogabarytowych przewidywanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	17 990	18 541	19 096	19 308	19 561	19 787
Zakładany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	%	30	40	48	54	63	65
Masa przewidz. do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	Mg/rok	5397	7 417	9 166	10 426	12 324	12 862

Zródło: opracowanie IETU

Prognoza masy odpadów tekstylnych przewidywanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	16 588	16 760	16 922	16 939	17 155	17 522
Zakładany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	%	20	40	60	64	71	73
Masa przewidz. do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	Mg/rok	3 318	6 704	10 153	10 841	12 180	12 791

Zródło: opracowanie IETU

Prognoza masy odpadów wielomateriałowych przewidywanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w Regionie II

Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	35 956	35 675	35 374	34 423	32 009	31 765
Zakładany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	%	0	20	40	48	66	74
Masa przewidz. do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	Mg/rok	0	7 135	14 150	16 523	21 126	23 506

Zródło: opracowanie IETU

Prognoza masy odpadów niebezpiecznych przewidywanych do selektywnego zbierania w Regionie II

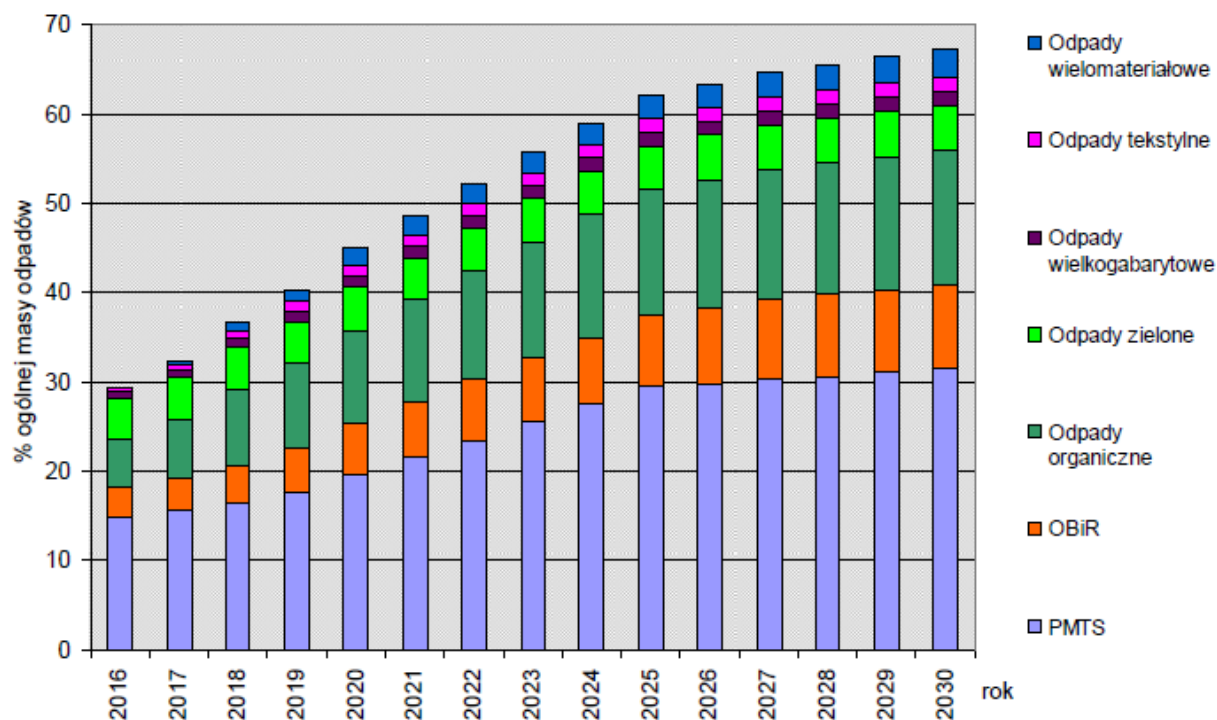
Wyszczególnienie	Jedn.	2016 r.	2018 r.	2020 r.	2022 r.	2028 r.	2030 r.
Odpady wytwarzane	Mg/rok	4 292	4 337	4 379	4 340	4 267	4 315
Zakładany poziom selektywnego zbierania	%	20	30	60	68	80	90
Masa przewidziana do selektywnego zbierania	Mg/rok	858	1 301	2 627	2 951	3 414	3 883

Zródło: opracowanie IETU

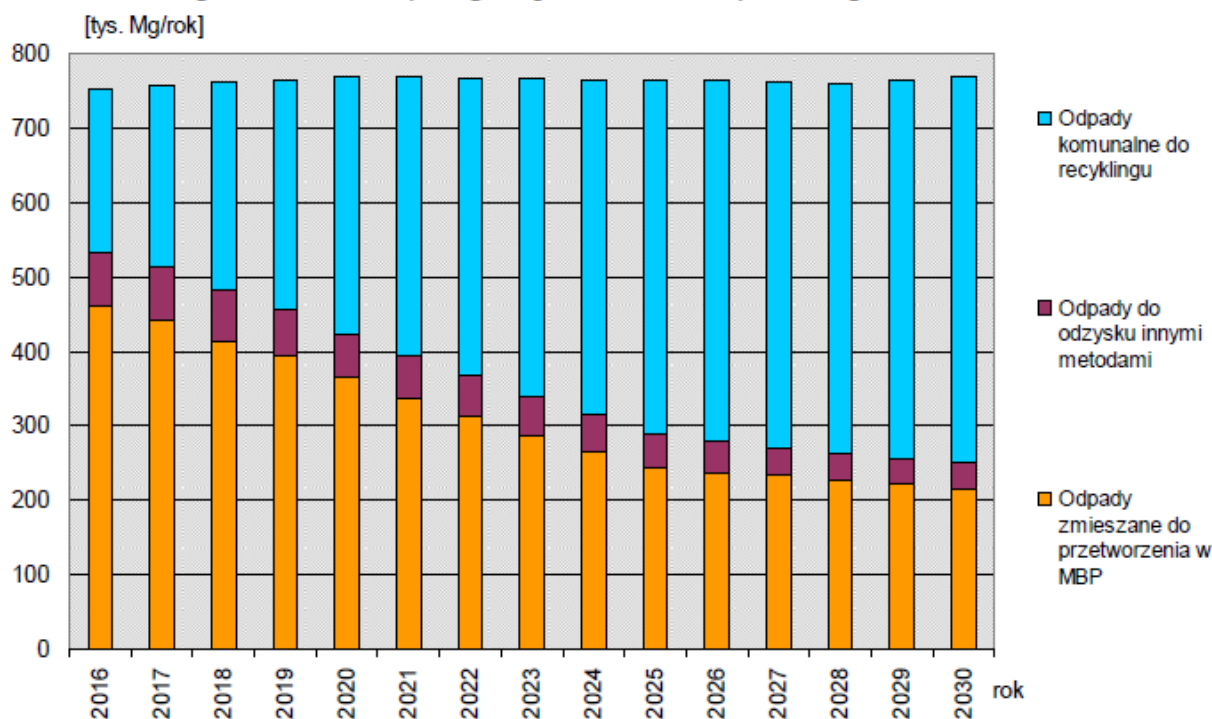
Prognoza recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów komunalnych oraz strumienia odpadów zmieszanych wymagających przetworzenia w Regionie II [Mg/rok]

Wyszczególnienie	2016 rok	2018 rok	2020 rok	2022 rok	2028 rok	2030 rok
Liczba ludności [osób]	1 997 577	1 972 637	1 946 748	1 919 785	1 832 548	1 832 548
Masa wytwarzanych odp. komunaln. ogółem z OBiR	754 337	761 893	769 135	767 685	760 327	760 327
Masa odpadów komunalnych do recyklingu razem	221 667	279 397	346 042	400 315	498 050	517 206
<i>w tym masa:</i>						
PMTS – (netto)	112 591	125 654	150 945	180 944	233 245	242 455
odpadów zielonych i kuchennych organicznych	75 294	101 440	116 405	130 176	149 213	154 222
odpadów budowlanych i rozbiórkowych	25 068	31 048	45 223	51 405	69 962	71 370
odpadów wielkogabarytowych	5 397	7 417	9 166	10 426	12 324	12 862
odpadów tekstylnych	3 318	6 704	10 153	10 841	12 180	12 791
odpadów wielomateriałowych	0	7 135	14 150	16 523	21 126	23 506
Masa odpadów niebezpiecznych zbieranych selektywnie	858	1 301	2 627	2 951	3 414	3 883
Masa odpadów pozostałych po doczyszczaniu PMTS do przetwarzania	24 770	25 131	27 170	28 951	23 325	24 245
Masa pozostałych odpadów wielkogabarytowych do przetwarzania	12 593	11 125	9 930	8 882	7 238	6 925
Masa pozostałych OBiR do przetwarzania	34 617	31 048	19 381	14 499	0	0
Masa odpadów komunalnych zmieszanych do przetworzenia w MBP	459 832	413 891	363 984	312 087	228 302	216 396

Zródło: opracowanie IETU

! Prognoza wzrostu recyklingu odpadów komunalnych w Regionie II

Prognoza bilansu zagospodarowania odpadów komunalnych w Regionie II

REMONDIS Tarnowskie Góry to podmiot odpowiedzialny za gospodarkę odpadami na terenie Gminy Ożarówice. Mieszkańcy swoje odpady mogą również zawieźć do Punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w Ożarówicach przy ulicy Staszica 1.

Aktem prawnym regulującym system gospodarki odpadami na terenie Gminy Ożarówice stał się regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Ożarówice. Regulamin ten określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy, dotyczące:

1. Wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących:
 - a.) Prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady,
 - b.) Selektywne zbieranie odpadów komunalnych prowadzone przez punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób umożliwiający łatwy dostęp do wszystkich mieszkańców gminy, który zapewnia przyjmowanie odpadów komunalnych wymienionych w lit. A odpadów niebezpiecznych, przeterminowanych leków i chemikaliów, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz odpadów tekstyliów i odzieży,
 - c.) Uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego,
 - d.) Mycia i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami samochodowymi.
2. Rodzaju i minimalnej pojemności pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczenia tych pojemników i worków oraz utrzymania pojemników

w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym przy uwzględnieniu:

- a.) średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych źródłach,
 - b.) liczby osób korzystających z tych pojemników lub worków
- 2a.) utrzymaniu w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów
3. częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
 4. innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
 5. obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
 6. wymagań utrzymania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolnej, w tym także zakazu ich utrzymania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
 7. wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Właściciel nieruchomości zobowiązany jest do:

1. prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych poprzez segregowanie odpadów powstających w gospodarstwach domowych co najmniej na następujące frakcje:
 - papier,
 - metale,
 - tworzywa sztuczne,
 - szkło,
 - odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
 - bioodpady,
 - odpady niebezpieczne,
 - przeterminowane leki i chemikalia,

- odpady nie kwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony,
- odpady z tekstyliów i odzieży.

2. uprzątkowania błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego poprzez:

- uprzątnięcie mechaniczne lub ręczne,
- usunięcie za pomocą środków chemicznych, jeżeli środki te zostały do tego celu prawnie dopuszczone,

Na terenie Gminy Ożarówice usunięto i zutylizowano następujące ilości azbestu:

- 2020 rok: 28,800 Mg
- 2019 rok: 58,700 Mg
- 2018 rok 71,560 Mg

Informacja o odebranych odpadach z terenu Gminy Ożarówce [Mg]

2018 r.

Kod odpadu	Nazwa odpadu	Ilość odpadu w Mg
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	95,320
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	54,450
15 01 07	Opakowania ze szkła	173,240
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	20,460
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	118,970
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	489,990
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	133,490
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	145,490
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	34,120
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1449,210
20 01 39	Tworzywa sztuczne	56,540
SUMA:		2771,280

2019 r.

Kod odpadu	Nazwa odpadu	Ilość odpadu w Mg
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	115,470
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	124,640
15 01 07	Opakowania ze szkła	170,940
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	71,400
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	125,740
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	772,290
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	179,300
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	98,300
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	54,870
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1377,970

20 01 39	Tworzywa sztuczne	28,070
SUMA:		3118,990

2020 r.

Kod odpadu	Nazwa odpadu	Ilość odpadu w Mg
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	122,520
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	78,450
15 01 07	Opakowania ze szkła	177,280
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	14,250
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	120,410
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	368,620
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	256,040
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	54,850
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	9,480
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1888,166
20 01 39	Tworzywa sztuczne	80,560
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	36,940
SUMA:		3207,566

**Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie
powstawaniu odpadów**

Mocne strony	Słabe strony
- uporządkowany system gospodarki odpadami, - osiągnięcie poziomu recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innymi niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, - dofinansowanie do usuwania azbestu. - PSZOK na terenie Gminy Ożarówce.	- brak wiedzy i umiejętności prawidłowej segregacji odpadów przez mieszkańców, - pozostałe wyroby azbestowe do unieszkodliwienia na terenie Gminy Ożarówce, - duże koszty systemu gospodarowania odpadami,
Szanse	Zagrożenia
- ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, - fundusze zewnętrzne na usuwanie wyrobów azbestowych z terenu Gminy Ożarówce, - wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi, - powstawanie nowoczesnych instalacji zajmujących się przetwarzaniem odpadów.	- brak świadomości ekologicznej, - niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości, - rosnąca ilość odpadów, - nielegalne wysypiska odpadów.

3.9.8 Zasoby przyrodnicze

3.9.8.1 Obszary leśne

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Ożarówce wynosi 570,96 ha co stanowi ok. 12% powierzchni gminy. Strukturę powierzchni leśnych w odniesieniu do form własności lasów przedstawia poniższa tabela.

Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Ożarówce

Lasy ogółem	Lasy publiczne ogółem	Lasy publiczne Skarbu Państwa	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	Lasy publiczne gminne	Lasy prywatne ogółem
[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
570,96	272,46	259,84	252,23	12,62	298,50

Lasy prywatne w gminie stanowią ok. 300 ha w tym. W administracji Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Siewierz pozostaje ogółem ok. 252 ha. Zarówno tereny lasów państwowych, jak i prywatnych skupione są w następujących rejonach Gminy:

- północna część Ożarowic (Kol. Podłączna, Kol. Przysieki),
- północna i południowo – wschodnia część m. Zendek,
- dolina ciekłu Ożarowickiego pomiędzy Ożarowicami i Tąpkowicami.

Lasy niepaństwowe występują głównie, jako niewielkie rozproszone enklawy, często przylegające do lasów państwowych, natomiast lasy państwowe, wchodzące w północną i wschodnią część Gminy stanowią fragment większych kompleksów leśnych lasów lublinieckich i siewierskich, o powierzchni powyżej 100 ha, co wskazuje w nich na wysoką racjonalność – z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia – gospodarki leśnej. Wśród drzewostanu lasów dominuje sosna zwyczajna.

Spośród biotycznych czynników środowiska oddziałujących na istniejące drzewostany, sukcesywne gradacje szkodników pierwotnych drzewostanów sosnowych w ostatnich latach były jednym z istotnych czynników wymuszających przebudowę drzewostanów (monokultur) sosnowych, w celu dostosowania do warunków siedliskowych, natomiast uaktywniły się choroby grzybowe w uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych (głównie – huba korzeni i opieńkowa zgnilizna korzeni). W drzewostanach liściastych (głównie dębowych, bukowych, jesionowo- olchowych) olchowych mieszanych, intensywne żerowanie zwójek i miernikowców wpływa na spadek przyrostu masy i owocowania drzew. Spośród biotycznych czynników środowiska, powodujących ogólne osłabienie części istniejących drzewostanów, istotne znaczenie posiadają szkody ze strony zwierzyny płowej

(jeleniowate) w uprawach, młodnikach i starszych drzewostanach liściastych. Ochrona upraw to głównie grodzenia, palikowanie sadzonek oraz chemiczne zabezpieczanie repelentami.

3.9.8.2 *Formy ochrony przyrody*

Aktualnie na terenie Gminy Ożarówice nie istnieją żadne inne formy ochrony przyrody prócz ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.

3.9.8.3 *Łowiectwo*

Na terenie Ożarówice działa kilka kół łowieckich. Największy z nich jest koło łowieckie „Sokół” z siedzibą w Mierzęcicach. Każde z kół łowieckich corocznie przygotowuje plany łowieckie, obejmujące pozyskanie zwierzyny łownej wraz ze stanem jej populacji na podstawie corocznej inwentaryzacji.

3.9.8.4 *Wędkarstwo*

Obszar użytkowany wędkarsko na terenie gminy stanowi jedynie znaczny odcinek rzeki Brynicy (do mostu w Niezdarze), głównie przez okoliczne koła wędkarskie: w Tarnowskich Górach, Piekarach Śląskich i Miasteczku Śląskim. Główny nacisk jest oczywiście położony na zbiornik „Kozłowa Góra”, położony jednak już poza obszarem gminy.

3.9.8.5 *Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt*

Poza ochroną cennych przyrodniczo obiektów i obszarów ustawa o ochronie przyrody przewiduje również ochronę gatunkową dla elementów flory i fauny, których listę zawierają odpowiednie rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska.

Na terenie Gminy Ożarówice zaobserwowano obecność następujących cennych gatunków roślin:

1. Gatunki objęte ochroną ścisłą:

- Widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum* L.) - teren proponowanego rezerwatu przyrody „Bór wilgotny”,

2. Gatunki objęte ochroną częściową:

- Kalina koralowa (*Viburnum opulus* L.) - teren proponowanego rezerwatu przyrody „Bór wilgotny”

- Kruszyna pospolita (*Frangula alnus* Mill.) - licznie w lasach,

- Bagno zwyczajne (*Ledum palustre* L.) - teren proponowanego użytku ekologicznego „Torfowisko przejściowe”, teren proponowanego rezerwatu przyrody „Bór wilgotny,

- Mszaki.

3. Gatunki nie objęte ochroną, lecz niejednokrotnie bardzo rzadkie i uznane za zagrożone w regionie:

- Borówka bagienna (*Vaccinium uliginosum* L.) - teren proponowanego użytku ekologicznego „Torfowisko przejściowe”, teren proponowanego rezerwatu przyrody „Bór wilgotny”,
- Dziewięciornik błotny (*Parnassia palustris* L.) - teren proponowanego użytku ekologicznego „Torfowisko przejściowe”,
- Rutewka orlikolistna (*Thalictrum aquilegiifolium* L.) - teren proponowanego zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Obszar leśno-łąkowy Zendek”
- Włosienicznik krążkolistny (*Batrachium circinatum* (Sibth.) Fr.) - wody cieku Trzonia.

Spośród chronionych gatunków owadów stwierdzono obecność czterech gatunków chronionych drapieżnych chrząszczy z rodzaju biegacz (*Carabus*) - biegacza fioletowego (*Carabus viola-ceus*), b. Skórzastego (*C. coriaceus*), b. Zielonozłotego (*C. auronitens*) i biegacza gajowego (*C. nemoralis*) oraz przedstawicieli rodzaju trzmieł (*Bombus*). Oprócz owadów stwierdzono również występowanie chronionego gatunku stawonoga - pająka tygryzka paskowanego (*Argiope bruennichi*).

Na terenie Gminy Ożarówice obserwowano występowanie następujących kręgowców, których obecność świadczy o wysokich walorach niektórych jej fragmentów:

a) płazy (Amphibia) - wszystkie objęte ochroną:

- Żaba moczarowa (*Rana arvalis* Nilsson) - proponowany użytek ekologiczny „Wilgotne łąki”
- Żaba trawna (*Rana temporaria* Linnaeus) - proponowany użytek ekologiczny „Wilgotne łąki”
- Żaba wodna (*Rana esculenta* Linnaeus) - proponowany użytek ekologiczny „Wilgotne łąki”
- Kumak nizinny (*Bombina bombina* L.) - proponowany użytek ekologiczny „Wilgotne łąki”

b) gady (Reptilia) — reprezentowane są przez 1 ściśle chroniony gatunek węża — zaskrońca zwyczajnego (*Natrix natrix* L.), spotykanego na terenie proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Obszar leśno-łąkowy Zendek”

c) ptaki (Aves)— ornitofauna omawianego terenu jest dobrze zbadana wyłącznie na terenach typowanych, jako przyrodniczo cenne. Na terenie proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Obszar leśno-łąkowy Zendek” stwierdzono występowanie następujących gatunków ptaków, objętych ochroną ścisłą:

- Bocian biały (*Ciconia ciconia* L.) - tereny otwarte proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Obszar leśno-łąkowy Zendek”,
- Czajka (*Vanellus vanellus* (L.)) - tereny otwarte proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Obszar leśno-łąkowy Zendek”,
- Drozd śpiewak (*Turdus philomelos* C.L.Brehm) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Dzięcioł duży (*Dendrocopos major* (L.)) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Dzięcioł zielony (*Picus viridis* L.) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Dzięciołek (*Dendrocopos minor* (L.)) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Gawron (*Corvus frugilegus* L.) - na całym obszarze,
- Grubodziób (*Coccothraustes coccothraustes*(L.)) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Kos (*Turdus merula* L.) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Kowalik (*Sitta europaea* L.) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Kwiczół (*Turdus pilaris* L.) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Muchołówka żałobna (*Ficedula hypoleuca* (Pall.)) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”,
- Pełzacz leśny (*Certhia familiaris* L.) — proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Pokrzewka czarnołbista (*Sylvia atricapilla* (L.)) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- Pleszka (*Phoenicurus phoenicurus* (L.)) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”
- d) ssaki (Mammalia), objęte ochroną ścisłą:**
- jeż zachodni (*Erinaceus europaeus* L.) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”,
- kret (*Talpa europaea* L.) - proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Obszar leśno-łąkowy Zendek”
- ryjówka aksamitna (*Sorex araneus* L.) - proponowany rezerwat przyrody „Bór bagienny”.

Analiza SWOT - zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
- dobrze utrzymana zieleń urządzona, - liczne miejsca do odpoczynku i rekreacji, - zidentyfikowana chroniona fauna i flora gminy, - obecność licznych gatunków roślin i zwierząt cennych przyrodniczo, - zidentyfikowane tereny przewidziane do objęcia ochroną	- obszary zielone narażone są na szkodliwe działanie przemysłu, - niedbałość niektórych mieszkańców o chronione obszary, akty wandalizmu, „dzikie wysypiska - mała lesistość gminy, - niewielka ilość terenów możliwych do zalesienia - brak form ochrony przyrody innych niż gatunkowa
Szanse	Zagrożenia
- rozwój turystyki pieszej i rowerowej, - rozwój agroturystyki, - rozwój zaplecza dla rekreacji i turystyki - powołanie nowych form ochrony przyrody, - rozwój turystyki i funkcji kulturalnych opartych o dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze Gminy	- niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację wszystkich zamierzonych działań. - nasilająca się presja turystyki na środowisko, - uszkodzenie drzewostanu na skutek zanieczyszczeń przemysłowych

3.9.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz.1219) mówiąc o „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niezabezpieczonych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. „Poważna awaria przemysłowa – określa poważną awarię w zakładzie”.

Odnoszą się one do takich zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska

Podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki

i zadania, a także główne procedury i dokumenty są określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

W przypadku awarii organy administracji mają obowiązek zabezpieczyć środowisko przed skutkami awarii. Główne obowiązki administracyjne obciążają władze wojewódzkie i Straż Pożarną, działania bezpośrednie, zaś prowadzących działalność powodującą awarie, w ustawie określonych jako „prowadzący zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku”.

Na terenie Gminy Ożarówice nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii ani zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zgodnie z kryteriami ilościowo-jakościowymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 138). W przypadku wystąpienia awarii gmina oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed skutkami awarii.

Innym typem zagrożeń na terenie gminy są zagrożenia pochodzące z komunikacji.

Największe zagrożenia występują na drogach krajowych i wojewódzkich, na których odbywa się transport w ruchu tranzytowym. W wyniku dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Drogi krajowe, wojewódzkie oraz stacje paliw można uznać za miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Zagrożenie pożarowe stanowią zbiorniki paliw płynnych znajdujące się na stacjach paliw zlokalizowanych na terenie powiatu. Jeśli wystąpi pożar i wybuch zbiorników niezbędna będzie ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności oraz nastąpią utrudnienia komunikacyjne. Takie ryzyko określa się jako prawdopodobne.

Działania ratownicze prowadzone na terenie gminy realizują jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczych Straży Pożarnych. Według danych WIOŚ w latach 2018-2019 nie odnotowano poważnych awarii.

Analiza SWOT - zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
- Brak występujących ośrodków przemysłowych mogące stwarzać ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej. - Regularne doposażanie jednostek ochrony przeciwpożarowej	- Zagrożenie suszą, - Duże natężenie ruchu samochodowego na drogach krajowych i wojewódzkiej oraz autostradzie A1 zwiększające zagrożenie
Szanse	Zagrożenia
- Niski stopień zagrożenia poważną awarią	- Zagrożenie suszą - Możliwość wystąpienia wypadku podczas transportu substancji niebezpiecznych przez teren gminy - Duże natężenie ruchu samochodowego na drogach w związku z funkcjonowaniem lotniska na terenie gminy, - Duży ruch komunikacyjny związany z lokalizacją skrzyżowania autostrad - Możliwość wystąpienia awarii w sąsiednich gminach

4 Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice

Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki i zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli. Oprócz tego wyznaczono zadania, które mają służyć ochronie i zachowaniu obecnego stanu pozostałych komponentów środowiska. Do każdego zadania przypisano podmiot odpowiedzialny za wykonywane zadania oraz przypisano ryzyka, jakie wiążą się z realizacją danego zadania. Wymagane jest, aby zadania podejmowane na szczeblu samorządowym przyczyniły się do osiągnięcia krajowych celów zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych.

Wyznaczone cele wraz z kierunkami działań i obszarami interwencyjnymi na terenie Gminy Ożarówce.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii końcowej i zastosowanie odnawialnych źródeł energii	Przekroczenia wartości stężenia pyłu PM10, benzo(a)pirenu, pyłu PM2,5 i ozonu w strefie śląskiej	Brak przekroczeń	Ograniczenie „niskiej emisji” i poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja źródeł ciepła w budynkach Gminy i montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Ożarówce/ mieszkańcy Gminy	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania; brak świadomości ekologicznej mieszkańców
				Ograniczenie emisji komunikacyjnej	Poprawa jakości transportu samochodowego i wdrożenie rozwiązań transportu niskoemisyjnego	Gmina Ożarówce/ mieszkańcy Gminy	Konieczność tworzenia projektów partnerskich i współpracy ponadregionalnej; wysokie nakłady inwestycyjne
Zagrożenie hałasem	Ograniczenie negatywnego wpływu hałasu na zdrowie ludzi i oddziaływanie na środowisko	Występowanie hałasu komunikacyjnego wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych	Brak przekroczeń	Poprawa jakości i stanu dróg	Poprawa jakości transportu samochodowego poprzez modernizację dróg	Zarząd Dróg Powiatowych	Konieczność tworzenia projektów partnerskich i współpracy ponadregionalnej; wysokie nakłady inwestycyjne

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Promieniowanie elektromagnetyczne	Kontrola potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Brak istotnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Utrzymanie stanu bieżącego	Działania kontrolne	Kontrola potencjalnych źródeł promieniowania	WIOŚ w Katowicach	Wzrost udziału inwestycji technologicznych powodujących podwyższenie stężeń promieniowania
Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i piętra wodonośnego	Niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i brak skanalizowania całego obszaru	Minimalizacja zanieczyszczenia wód	Ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i spływów do wód powierzchniowych	Skanalizowanie całego obszaru Gminy wraz z prowadzeniem edukacji ekologicznej mieszkańców	Mieszkańcy Gminy/ Gmina Ożarówce	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania, konieczność prowadzenia spójnej polityki zagospodarowania przestrzennego, brak świadomości ekologicznej mieszkańców
Zasoby geologiczne	Kontrola powstawania ewentualnych obszarów górniczych	Brak złóż Kruszyw Naturalnych	Utrzymanie bieżącego stanu	Działania kontrolne	Kontrola powstawania nowych obszarów górniczych	Gmina Ożarówce	Rozwój gospodarczy i technologiczny mogący powodować konieczność eksploatacji surowców

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zasoby glebowe	Dobra klasa jakości gleb	Konieczność wykonywania nawożenia gleb	Dobra klasa jakości gleb	Działania przywracające dobry stan jakościowy gleb	Nawożenie i wapnowanie gleb w razie potrzeby	Gmina Ożarówce / mieszkańcy Gminy	Konieczność przeprowadzania monitoringu gleb, niska jakość powietrza i złe warunki wodne wpływające na zasoby glebowe
Zasoby przyrodnicze	Utrzymanie dobrego stanu obszarów chronionych: Natura 2000, użytków ekologicznych, pomników przyrody	Przekroczenia wartości stężenia substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne czy zasoby wodne wpływających negatywnie na florę i faunę	Brak przekroczeń zanieczyszczeń	Ograniczenie emisji komunalno-bytowej, komunikacyjnej, a także ograniczenie możliwości przedostania się nieoczyszczonych ścieków do środowiska	Działania termomodernizacyjne, inwestycje w odnawialne źródła energii; poprawa jakości transportu i dróg, a także inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i ochrony środowiska, działania edukacyjne	Gmina Ożarówce/ mieszkańcy Gminy/przedsiębiorcy	Wysokie nakłady inwestycyjne; Wpływ zanieczyszczeń napływowych na strefę ochronną
Gospodarka odpadami	Poprawa systemu gospodarki odpadami	Niedostateczna infrastruktura w zakresie systemu gospodarki odpadami	Wzrost ilości segregowanych odpadów	Zmniejszenie ilości odpadów składowanych poza wyznaczonym i obszarami, a także zwiększenie procentowej ilości odpadów poddawanych recyklingowi	Prowadzenie działań edukacyjnych; powstanie PSZOK	Gmina Ożarówce/ mieszkańcy Gminy/przedsiębiorcy	Konieczność edukacji ekologicznej mieszkańców, a także propagowanie recyklingu i prowadzenia akcji informacyjnych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Awarie przemysłowe	Kontrola powstających zakładów	Brak ZDR na terenie Gminy	Utrzymanie stanu bieżącego kontroli i monitoringu	Działania kontrolne	Wspieranie działań kontroli i monitoringu	WIOS Katowice	Ryzyko pojawienia się nowych zakładów na terenie Gminy i wystąpienia awarii w zakładach zlokalizowanych w gminach ościennych i wystąpienie zanieczyszczenia napływowego bez względu na prowadzony nadzór i monitoring

Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem w Gminie Ożarówce

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Realizacja					
				2021	2022	2023	2024	RAZEM	Źródła finansowania
1	Ochrona powietrza	Modernizacja budynku Urzędu Gminy w Ożarówicach – Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy, wykonanie instalacji hydrantowej, przebudowa Sali OSP zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku	Gmina Ożarówce	940 300,00	626 866,22	0,00	0,00	1 567 166,22	Środki własne/ WFOŚiGW/ RPO WSL
2	Ochrona powietrza	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, wielorodzinnych w Gminie Ożarówce	Gmina Ożarówce	1 115 212,00	627 306,24	0,00	0,00	1 742 518,34	Środki własne/ WFOŚiGW
3	Ochrona powietrza	Odnawialne źródła energii szansą na poprawę jakości powietrza w Gminie Ożarówce	Gmina Ożarówce	12 196 074,00	6 103 593,91	0,00	0,00	17 787 428,31	Środki własne/RPO WSL
4	Ochrona powietrza	Przebudowa i kompleksowa termomodernizacja dwóch budynków użyteczności publicznej	Gmina Ożarówce	1 139 125,00	0,00	0,00	0,00	1 139 125,00	Środki własne/RPO WSL

		w Tapkowicach w Gminie Ożarówice							
5	Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem	Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej dróg gminnych	Gmina Ożarówice	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	300 000,00	Środki własne/ WFOŚiGW

5 Dostępne źródła finansowania

Realizacja wszystkich założeń POŚ nie byłaby możliwa jedynie przy finansowaniu własnym Gminy Ożarowice, istotne jest więc zewnętrzne wsparcie finansowane planowanych zadań inwestycyjnych. Zaproponowane programy finansowania wskazują jedynie możliwe kierunki działań, wraz z opisem priorytetów czy celów, na które można uzyskać dofinansowanie i zostały dobrane do odpowiednich zadań w ramach obszarów interwencyjnych. Dodatkowo, wskazane zostały również programy, których realizacja zależy, w głównej mierze, od wnioskodawcy, jakim mogą być na przykład osoby fizyczne czy przedsiębiorstwa. Ponadto działania gminy w zakresie edukacji ekologicznej mogą wspomóc proces i uzyskać wymierne korzyści środowiskowe.

5.1 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planuje wdrażanie następujących programów w latach w zakresie ochrony atmosfery:

- I. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi:
 - Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;
 - Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju;
 - Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- II. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi:
 - Racjonalna gospodarka odpadami;
 - Ochrona powierzchni ziemi;
 - Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;
 - a. Gospodarka o obiegu zamkniętym;
 - b. Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju;
 - c. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin;
 - d. Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;
 - e. Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej;
 - f. Usuwanie porzuconych odpadów.
- III. Ochrona atmosfery:

- a. System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme) – GEPARD - Bezemisyjny transport publiczny;
- b. SOWA – oświetlenie zewnętrzne;
- c. GEPARD II – transport niskoemisyjny;
- d. Budownictwo Energooszczędne;
- e. Czyste powietrze;
- f. System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) - Kangur – Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły.

IV. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów:

- a. Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

V. Międzydziedzinowe:

- a. Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska;
- b. Zadania wskazane przez ustawodawcę;
- c. Wspieranie działalności monitoringu środowiska;
- d. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska;
- e. Edukacja ekologiczna;
- f. Współfinansowanie programu LIFE;
- g. SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION;
- h. Energia Plus;
- i. Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż;
- j. Samowystarczalność energetyczna – pilotaż;
- k. Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych;
- l. Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce;
- m. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych;
- n. E-ETAP - Energy Efficiency Training and Auditing Project;
- o. Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach poddziałań 1.3.1 i 1.3.2 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;
- p. Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- q. Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest;
- r. Polska Geotermia Plus;

s. *Agroenergia.*

Z uwagi na obecnie trwające konsultacje wielu programów, a także planowane ich wdrażania poprzez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska niezbędne jest monitorowanie i aktualizowanie możliwości finansowania.

5.2 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przyznaje dotacje w następujących kategoriach dziedzinowych:

- Ochrona wód,
- Gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona atmosfery,
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- Edukacja ekologiczna,
- Zapobieganie poważnym awariom,
- Zarządzanie środowiskowe w regionie,
- Profilaktyka zdrowotna.

Dofinansowanie udzielane przez Fundusz to:

- Pożyczka, w tym pożyczka pomostowa,
- Dotacja, przekazanie środków,
- Umorzenie części wykorzystanej pożyczki,
- Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania.

Do najistotniejszych zadań spójnych z programem ochrony środowiska, które można dofinansować w ramach funduszy WFOŚiGW należą:

- Ochrona wód,
- Gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona atmosfery,
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,

- Edukacja ekologiczna.

Zadania obejmujące **ochronę wód** to inwestycje mające na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych. Zakres ten obejmuje głównie: budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę lub modernizację systemów odprowadzania ścieków.

Zadania obejmujące **gospodarkę wodną** to wszystkie projekty i inicjatywy mające na celu ochronę przed powodzią i suszą oraz zaopatrzenie w wodę. Zakres ten obejmuje głównie: budowę lub modernizację zbiorników retencyjnych, urządzeń monitorujących, lub zwiększających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, doposażenie w sprzęt przeciwpowodziowy, usuwanie skutków powodzi oraz zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia.

Zadania obejmujące **gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi** mają na celu ochronę gleby i zasobów przyrodniczych.

Do zadań które mogą być realizowane w ramach tej dziedziny należą:

- działania ograniczające i zapobiegające powstawaniu odpadów,
- unieszkodliwianie odpadów,
- budowę, rozbudowę i modernizację składowisk odpadów,
- usuwanie i unieszkodliwianie azbestu,
- rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych,
- wapnowanie gleb.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę atmosfery** mają na celu poprawę jakości powietrza oraz ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł. Zadania te związane są z:

- wymianą ogrzewania,
- wdrażaniem programów PONE,
- termoizolacją budynków,
- zastosowanie alternatywnych i odnawialnych źródeł energii.

Zadanie w ramach tego priorytetu spójne są ze wszystkimi działaniami podejmowanych w ramach strategii niskoemisyjnych na terenie Gminy.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów** obejmują ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych, ochronę roślin i zwierząt, ochronę lasów i terenów zielonych. Ich celem jest zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **edukację ekologiczną** mają na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju. W ramach tych działań można realizować warsztaty i konkursy ekologiczne, doposażać w sprzęt i pomoce dydaktyczne szkoły oraz inne pomieszczenia przeznaczone dla mieszkańców, organizować seminaria, sympozja i konferencje dotyczących ochrony środowiska, a także znakować ścieżki dydaktyczne.

5.3 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 jest podstawowym elementem II filara Wspólnej Polityki Rolnej. Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

W zakresie możliwości inwestycji w gospodarkę niskoemisyjną zawarte są założenia w Priorytecie 5: *Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu*, wraz z przypisanym celem C5: *Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki*.

W ramach szeroko rozumianej gospodarki niskoemisyjnej, ze środków polityki spójności (PS) w zakresie energetyki będą realizowane projekty obejmujące wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych i rozwoju sieci dla OZE. W obszarze OZE przewidywana jest budowa jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię wiatru, biomasę i biogaz, a także energię słońca, geotermii oraz wody wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej.

W zakresie inwestycji wpływającej na stan środowiska z sektora rolnictwa i leśnictwa istotne są założenia wskazane Priorytecie nr 4: *Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem*. Zgodnie ze wskazanym w programie celem działania podejmowane w ramach tego priorytetu mają służyć:

- odtwarzaniu, ochronie i wzbogacaniu różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów,
- poprawie gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów, zapobieganiu erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą.

5.4 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 jest jednym z 16 programów regionalnych w Polsce w ramach którego przyznawane są środki na inwestycje kluczowe dla rozwoju regionu. W ramach Programu określone zostało 13 priorytetów działań. Do najważniejszych pod kątem ochrony środowiska należą:

- Priorytet IV. **Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna**, którego głównym celem jest *Poprawa efektywności energetycznej w województwie śląskim*. Do oczekiwanych efektów tego priorytetu należy:

- zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i sektorze przedsiębiorstw,
- zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- zwiększenie udziału produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji,
- zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów.

- Priorytet V. **Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów**, którego celem jest: lepsze wyposażenie służb ratowniczych, zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest), zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych, zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu, a także wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

- Priorytet VI. **Transport**, którego głównym celem jest *Zwiększenie dostępności głównych szlaków drogowych województwa oraz poprawienie jakości podróżowania transportem kolejowym*. Do oczekiwanych efektów tego priorytetu należy:

- zwiększenie dostępności głównych szlaków drogowych województwa,
- poprawa warunków wykonywania regionalnych przewozów pasażerskich

Do najistotniejszych kierunków z punktu widzenia ochrony środowiska należą:

- w ramach osi priorytetowej **IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna** przewidziano następujące rodzaje zadań:

- Działanie 4.1 Odnawialne źródła energii,
- Działanie 4.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach,

- Działanie 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej,
- Działanie 4.4 Wysokosprawna kogeneracja,
- Działanie 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie;
- w ramach osi priorytetowej **V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów** przewidziano następujące rodzaje zadań:
 - Działanie 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa,
 - Działanie 5.2 Gospodarka odpadami,
 - Działanie 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej;
- w ramach osi priorytetowej **VI Transport** przewidziano następujące rodzaje zadań:
 - Działanie 6.1 Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne.

5.5 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne, w ramach których będzie można ubiegać się o środki pomocowe:

I. Oś priorytetowa – *Zmniejszenie gospodarki emisyjnej*, realizowana poprzez następujące priorytety inwestycyjne:

- Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym;
- Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;
- Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

II. Oś priorytetowa – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, realizowana przez następujące priorytet inwestycyjny:

- Obejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

VII. Oś priorytetowa – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego, realizowana przez następujące priorytet inwestycyjny:

- Zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

5.6 Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. 2020 poz. 264) tzw. „białe certyfikaty”

Białe certyfikaty, czyli świadectwa efektywności energetycznej, można otrzymać za działanie proefektywnościowe, które dopiero jest w planach. Następnie można je sprzedać na rynku. Zgodnie z obecną wykładnią prawa, świadectwo efektywności energetycznej wydaje Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) na wniosek podmiotu, u którego będzie realizowane przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia tego samego rodzaju służące poprawie efektywności energetycznej. Wyjątek od niniejszej reguły stanowią przedsięwzięcia zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. 1 października 2016 roku), a nie wcześniej niż przed dniem 1 stycznia 2014 roku dla których do dnia 30 września 2017 roku można było ubiegać się o świadectwa efektywności energetycznej.

Białe certyfikaty stanowią prawa majątkowe notowane na Towarowej Giełdzie Energii, mające realną wartość pieniężną. Są one kupowane przez „podmioty zobowiązane” określone w art. 10 Ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej (tj. Dz. U. 2020 poz. 264), w celu uniknięcia ponoszenia tzw. opłat zastępczych. Prawa majątkowe wynikające z posiadania świadectw energetycznych powstają z chwilą wpisania świadectwa efektywności energetycznej po raz pierwszy na koncie w rejestrze świadectw efektywności energetycznej, na podstawie informacji Prezesa URE i przysługują podmiotom, które są właścicielami danego konta. Po uzyskaniu praw majątkowych konieczne jest zgłoszenie świadectwa na giełdę towarową w celu ich sprzedaży (upoważniony do tego jest właściciel lub inny podmiot przez

nego upoważniony). Po sprzedaży świadectwa, środki uzyskane z transakcji trafiają na rachunek maklerski inwestora, następnie na jego konto bankowe.

Nowe przepisy znoszą obowiązek organizacji przetargu na świadectwa efektywności energetycznej. Aby uzyskać białe certyfikaty należy złożyć do Prezesa URE wniosek o świadectwo efektywności energetycznej wraz z audytem efektywności energetycznej.

Szczegółowa lista przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej za które można otrzymać białe certyfikaty jest opublikowana w obwieszczeniu Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. (M.P. 2016, poz. 1184) dostępnym w BIP w zakładce Obowiązujące prawo>Energetyka.

Gmina spełnia ogólne warunki pozyskania świadectw efektywności energetycznej zgodnie z artykułem 20 Ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej (tj. Dz. U. 2020 poz. 264), w związku z czym może dla przyszłych zadań inwestycyjnych pozyskać Świadectwa efektywności energetycznej, tzw. białe certyfikaty.

5.7 Premia termomodernizacyjna ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego

Premia termomodernizacyjna przysługuje w przypadku realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych, których celem jest:

- zmniejszenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz budynkach stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, które służą do wykonywania przez nie zadań publicznych;
- zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do w/w budynków - w wyniku wykonania przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła;
- zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła;
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji - z obowiązkiem uzyskania określonych w ustawie oszczędności w zużyciu energii.

Premia termomodernizacyjna wymaga oszczędności w przedstawionych poniżej zakresach:

- Budynki w których modernizujemy system grzewczy – co najmniej 10% energii,

- Budynki w których po 1984 przeprowadzono modernizację systemu grzewczego
- co najmniej 15% energii,
- Pozostałe budynki – co najmniej 25% energii,
- Lokalne źródła ciepła i sieci ciepłownicze – co najmniej 25% energii,
- Przyłącza techniczne do scentralizowanego źródła ciepła – co najmniej 20% kosztów.

Zmiana konwencjonalnego źródła na niekonwencjonalne lub wysokosprawnej kogeneracji bez względu na oszczędności. Warunkiem kwalifikacji przedsięwzięcia jest przedstawienie audytu energetycznego i jego pozytywna weryfikacja przez BGK.

Przedmiotem inwestycji mogą być:

- projekty związane z gospodarką wodno-ściekową, których celem jest redukcja oddziaływania na środowisko,
- projekty, których celem jest zmniejszenie oddziaływania rolnictwa na środowisko,
- projekty dotyczące gospodarki stałymi odpadami komunalnymi,
- wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii,
- termomodernizacja, remont istniejących budynków, o ile przyczyni się do redukcji emisji do powietrza i poprawiają efektywność energetyczną budynku bądź polegają na zamianie paliw kopalnych na energię ze źródeł odnawialnych.

6 System realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice

6.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawną i skuteczną realizacją planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Ożarówice, umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina Ożarówice musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

6.1.1 Zasoby finansowe

Aby zrealizować zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska należy zabezpieczyć i uzyskać środki zarówno budżetowe, jak i pozabudżetowe. Sprawny system finansowania ochrony środowiska to klucz do umożliwienia wdrożenia Programu.

Podstawowymi źródłami finansowania w tym zakresie są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy Ożarówice.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

6.1.2 Zasoby organizacyjne

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Gminy Ożarówice.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy w Ożarówicach oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Gminy Ożarówice. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

6.1.3 Zasoby infrastrukturalne

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy Ożarówice oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy Ożarówice, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,

- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy Ożarówice oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

6.1.4 Podmioty, do których kierowane są obowiązki ustalone w programie

Określone w *Programie Ochrony Środowiska* cele i wytyczne działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Ożarówice wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska.

Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy Gminy Ożarówice. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Gminy Ożarówice, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy w Ożarowicach,
- Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach,
- Wojewody Śląskiego,

- Nadleśnictwa Świerklaniec,
- Nadleśnictwa Siewierz,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

6.2 *Struktura zarządzania programem*

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Wójt Gminy Ożarówice,
- Rada Gminy w Ożarowicach.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty *Programu* należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze Gminy Ożarówice.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Ożarówice, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

6.3 *Monitoring programu ochrony środowiska*

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy Gminy Ożarówice jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach Rady Gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty *Programu Ochrony Środowiska* były wprowadzane w drodze uchwały Rady Gminy. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* powinien zostać przygotowany za lata 2021-2022, a następny za lata 2023-2024.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, zawierającego m.in.,

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu*.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,

- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach,
- Urząd Gminy w Ożarowicach.

7 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego *Programu Ochrony Środowiska* wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). Niniejszy *Program* zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy Ożarowice oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Ożarowice to gmina wiejska położona w środkowej części województwa śląskiego w powiecie tarnogórskim. Większość obszaru Gminy Ożarowice stanowią użytki rolne.

Stan zaopatrzenia Gminy Ożarowice w sieć wodociągową oceniany jest jako dobry – realizowane są przedsięwzięcia dotyczące jej modernizacji i rozwoju. W Gminie Ożarowice funkcjonuje również sieć kanalizacyjna. W miejscach gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej jest ekonomicznie nieuzasadniona, gospodarka ściekowa została jest oparta o gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach.

Przez Gminę Ożarowice przebiega droga wojewódzka nr 913 - droga wojewódzka będąca najkrótszą trasą łączącą południową część powiatu będzińskiego z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach i DK 78. Stanowi jednocześnie trasę alternatywną dla drogi S1. Trasa, a konkretnie jej odcinek od Celin do łącznika z portem lotniczym odgrywa także ważną rolę jako droga dojazdowa do lotniska dla mieszkańców Bytomia i powiatu tarnogórskiego (pośrednio z DK 78 i Północną Obwodnicą GOP).

Przez Gminę przebiega również droga krajowa nr 78 - droga krajowa klasy GP o długości ok. 230 km prowadząca z Chałupek do Chmielnika, przebiega przez województwa: śląskie i świętokrzyskie. Po wprowadzeniu opłat na odcinku autostrady A1 Sośnica-Gorzyczki, trasa ta będzie stanowiła dla niego bezpłatną alternatywę. Droga krajowa nr 78 łączy również miejscowości leżące w jej pobliżu z portem lotniczym Katowice w Pyrzowicach.

Na terenie gminy zlokalizowana jest także droga S1 - o docelowej długości łącznej ok. 142 km, położona na obszarze województwa śląskiego. Zgodnie z planami łączy Pyrzowice (A1) z granicą ze Słowacją w Zwardoniu oraz ze słowacką autostradą D3. Część trasy stanowi wschodnia obwodnica GOP.

Przez Gminę Ożarówice przebiega także autostrada A1 - częściowo płatna autostrada w Polsce leżąca w ciągu międzynarodowej trasy E75, leżąca w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. Po upadku koncepcji budowy autostrady A3 wzdłuż zachodniej granicy kraju, A1 jest jedyną polską autostradą o przebiegu południkowym.

Obecnie łączy Trójmiasto, Grudziądz, Toruń i Łódź z Piotrkowem Trybunalskim, Częstochową z Pyrzowicami, Gliwicami oraz granicą z Czechami w Gorzyczkach. Docelowo przebiegać ma z Trójmiasta przez Toruń, Łódź, Piotrków Trybunalski, Częstochowę, Pyrzowice, Gliwice do granicy polsko-czeskiej w Gorzyczkach. Ostatni odcinek autostrady ma zostać ukończony w październiku 2022 r.

Na omawianym obszarze nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Budynki ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie paliwami stałymi. Za dostawę gazu na terenie Gminy Ożarówice odpowiada PGNiG Sp. z o.o. Obszar Gminy Ożarówice jest zelektryfikowany. Gospodarka odpadami posiada uporządkowany system oraz w jej ramach stworzony został regulamin utrzymania porządku na terenie Gminy Ożarówice. Obszar Gminy jest zróżnicowany pod względem flory i fauny. Stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Ożarówice ogólnie można ocenić jako dobry. Stan powietrza atmosferycznego badany jest w zakresie całego województwa śląskiego, a wody powierzchniowe poddawane są monitoringowi. Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, w strefie śląskiej, do której należy Gmina Ożarówice przekroczono standardy emisyjne dla pyłu PM10, benzo(a)pirenu, pyłu PM2,5. Stan większości wód powierzchniowych oceniono jako zły.

Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Katowicach. Na terenie Gminy Ożarówice nie występuje zagrożenie powodziowe.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice*, który brzmi:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY OŻAROWICE ORAZ ZAPEWNIENIE
WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ POPRAWĘ JAKOŚCI
ŚRODOWISKA I ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH**

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: Ochrona klimatu i jakości powietrza, Zagrożenia hałasem, Pola elektromagnetyczne, Gospodarowania wodami, Gospodarka wodno – ściekowa, Zasoby geologiczne, Gleby, Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, Zasoby przyrodnicze oraz Zagrożenia poważnymi awariami. Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własnych samorządu gminnego.

Wdrażanie *Programu* odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania.

Działania mające na celu kontrolę wdrażania *Programu* będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska* co dwa lata oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie.